Қазақстан Республикасы денсаулық сақтау Министрлігі

ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ

ҚОСЫМША БІЛІМ БЕРУ

ДӘСТҮРЛІ ТЕРАПИЯ
(рефлексотерапия, мануалды терапия, су-джок - терапиясы, гомеопатия, гирудотерапия)

мамандығы

Астана 2010

АЛҒЫ СӨЗ

1. Медицина білімі және ғылымының инновациялық технологиялар Республикалық орталығы **ӘЗІРЛЕНГЕН ЖӘНЕ ҰСЫНҒАН.**

2. АЛҒАШ РЕТ ЕНГІЗІЛДІ.

3 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ 2009 ж. Қосымша білім беру стандартына сәйкес «Дәстүрлі терапия» мамандығы бойынша әзірленген.

4 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ Қазақстан Республикасы денсаулық сақтау Министрінің м.а. 2010 жылғы 23 қарашаның № 916 бұйрығымен бекітілген.

32. Пак Чжэ Ву. Атлас энергетической системы тела человека. – М., 2000.
33. Пак Чжэ Ву. Сборник задач по диагностике Шести Энергий. – М., 2003.
34. Пак Чжэ Ву. Су-Джок семянотерапия. – М., 2004.
35. Пак Чжэ Ву. Вопросы иеории и практики Су-Джок терапии. – М., 2004.
36. Пак Чжэ Ву. Спиральная энергетическая система человека. – М., 2004.
37. Пак Чжэ Ву. Триначальная акупунктура. м М., 2004.
38. Пак Чжэ Ву. Суставная акупунктура. – М., 2005.
39. Пак Чжэ Ву. Мир Триначалия. – М., 2005.
40. Жанадилов Ш. Источники здоровья. – Астана. 2010. 134 с.

На казахском языке

основная:

1. Жанәділов Ш. Ине шаншып емдеу негіздері. – Астана. 21010. 296 б.
2. Жанәділов Ш. Ине шаншып емдеу атласы. – Астана, 2010. 135 б.
3. Вернер Д. Халыққа медициналық жәрдем көрсету жөніндегі (анықтамалық). – Алматы. Демалыс. 1994. 506 б.

дополнительная:

1. Қожабеков М., Қожабекова Г. Дәрілік өсімдіктер. – Алматы. 1982. 182 б.
2. Массагетов П.С. Өсімдік әлеміне саяхат. – Алматы. Қайнар. 1988. 242 б.
3. Жанәділов Ш. Саулық негіздері. – Астана. 2010. 156 б.

4. Вогралик В.Г., Вогралик М.В. «Иглорефлексотерапия (Пунктациоонная рефлексотерапия)». – Горький. Кн. издат. 1988.
5. Цой В.П., Белоусов П.В. «Краткая энциклопедия иглоукалывания и прижигания (чжень-цзю терапия). Тт 1 и 2, – Алматы. 1995-1996.
6. Авторский коллектив. «Атлас классических точек чжень-цзю терапии» (перевод). – Алматы. 1995.
7. Жанадилов Ш. Основы иглотерапии. – Астана, 2010. 396 с,
8. Жанадилов Ш.Атлас иглотерапии. – Астана.2010. 135 с.
9. Корсун В.Ф., Султанбеков Б.А., Корсун Е.В. Фитотерапия XX1 века. – М. 2008.656 с.
10. Виноградов Т.А., Гажев Б.Н., Виноградов В.М., Мартынов В.К. Полная энциклопедия практической фитотерапии. – С.П. Нева. 1998. 640 с.
11. Н.И. Мазнев Энциклопедия лекарственных растений 2008
12. Соколов С.Я. Фитотерапия с фитофармакологией. – М. МИА. 2000. 976 с.
13. Космодемьянский Л.З. введение в гомеопатию. 2003. 104 с.
14. Дерикер В. Гомеопатическая фармакология. Флеминга. – СПБ. 2009. 1440 с.
15. Бойхель Г. Гомеопатические реакционные типы в слове и образе. – СПб. 2008. 216 с.
16. Бентли Г. Глмеопатический анализ черт лица. – М. ГоМЕД. 2007.180 с.
17. Свейн Дж. Гомеопатический метод и его место в клинической практике и мед. исследованиях. – М. ГоМЕД. 2007.240 с.
18. Каменов Ю., Каменов О. Вам поможет пиявка., Практическое руководство по гирудотерапии. ИГ «Весь» 2008. 256 с.
19. Геращенко Л. Все о пиявке. Гирудотерапия для разных типов людей. – СПБ. Питер. 2007. 256 с.
20. Су-Вэнь-Нэйцзин (трактат о традиционной китайской медицине на основе древних и современных текстов). – М., 1994.
21. Мачерет Е.Л., Самосюк И.З. Руководство по рефлексотерапии. – Киев, 1982.
22. Вогралик В.Г. Иглорефлексотерапия. – Горький, 1978.
23. Овечкин А.М. Цжень-Цзю терапия. – Саранск, 1991.
24. Нгуен Ван Нги. Патогенез заболеваний. Диагностика и лечение методами традиционной китайской медицины: иглоукалывание, массаж, прижигание. – Новосибирск, 1992.
25. Яровой В.К. Основы мануалной терапии. – Севостополь. 1999. 195 с.
26. Левит К., Зохсе Й., Янда О. Мануалная медицина. Пер. С немецкого М. – М. 1993. 504 с.
27. Альберт Т.Дж., Виккара А.Р. Физикальное обследование позвоночника. – М. Арнебия. 2006. 132 с.
28. Пак Чжэ Ву. Энергетическая система Гомо-взаимодействия тела человека. – М., 1996.
29. Попелянский А.Я. Клиническая проподевтика мануалной медицины. – М. МЕДпресс-информ. 2003.134 с.
30. Чернецов К.Я. Народная мануалная терапия. 2003. 160 с.
31. Пак Чжэ Ву. Основы Су-Джок терапии. – М., 1999.

МАЗМҰНЫ

1 Түсіндірме жазба 6
2 Пән сағаттарының бөлінуі 14
3 Қайта даярлау пәндерінің тақырыптық жоспарының үлгісі және мазмұны 15
4 Қайта даярлау пән (біліктілікті арттыру пәнінің) негізгі компонентінің тақырыптық жоспарының үлгісі және мазмұны 24
5 Оқу және оқыту әдістері 28
6 Клиникалық база 28
7 Ұсынылатын әдебиеттердің тізімі 29

Бұл үлгілік бағдарламаны Қазақстан Республикасы денсаулық сақтау Министрлігінің рұқсатынсыз көбейтуге және таратуға болмайды.

1 Түсіндірме жазба

Кіріспе

Денсаулық сақтау жүйесінің және медицина ғылымының даму тұжырымдамасы осы саланы жоғары біліктілікті мамандармен қамтамасыз етуге тікелей байланысты.

Бұл мәселе қосымша медициналық білімнің үздіксіздігін және сабақтастығын, білім беру үдерісінің деңгейін және сапасын ғылымның, тәжірибенің және техникалық өрлеудің соңғы жетістіктеріне сүйене отырып шешуге байланысты.

Дәстүрлі терапия дәрігерін дайындау үшін мамандықтың қосымша медициналық білім стандартын қалыптастырғанда оның мамандық қызметінің барлық сатыларында және деңгейлерінде алатын білім деңгейіне және мазмұнына, үйреніп алуы және машықтануы қажет іс-әректтеріне арнаулы талаптар қойылады.

Пәннің мақсаты: дәстүрлі терапияның қағидаларын және тәжрибелерін үйрену, патологиялық үдерістердің және де кейбір жеке синдромдар мен симптомдардың дәстүрлі медицина тұрғысынан даму заңдылықтарын игеру, дәстүрлі терапияның емдеу әдістерін игеру, дәстүрлі терапия қызметін ұйымдастыру сұрақтарын қарастыру, арнайы аппараттарда жұмыс істеу дағдыларына үйрену, әр түрлі ауытқулардың алдын алу, ауруларды емдеу және реабилитация кезінде дәстүрлі терапияның түрін таңдай білу және оларды басқа да емдеу әдістерімен қосып қолдануды меңгеру.

Пәннің міндеттері: дәстүрлі терапия маманы (иглотерапевт, су-джок терапевт, фитотерапевт, мануалдық терапевт, гирудотерапевт, гомеопат және де басқа) ретінде жеке жұмыс істеуге қажетті білімді, тәжірибені және машықтарды игеру.

Білім берудің қорытынды нәтижелері тыңдарман

Дәстүрлі терапия мамандығының талаптарына сәйкес:

- денсаулық сақтау саласындағы мекемелер және ұйымдардың қызметтерін анықтайтын Қазақстан Республикасының денсаулық сақтау саласындағы заңдары мен дирекциялық құжаттары негіздерін;
- клиникалық білімнің өз алдына кешенді бөлігі ретінде дәстүрлі терапияның пәні, мазмұны, міндеттері және салаларын, дәстүрлі терапияның негізгі ғылыми-тәжірибелік мазмұндарын;
- ҚР дәстүрлі терапия қызметін ұйымдастыру, оның ұйымдастыру-әдістемелік құрылымдарын, оған байланысты құқықтық және нұсқаулық-әдістемелік құжаттарды; дәстүрлі терапияның аймақтық және облыстық клиникалық орталықтарының (бөлімдерінің, бөлмелерінің) міндеттері және құралымдарын;
- дәстүрлі терапиядағы заңды құқықтар негіздердін;
- дәстүрлі терапиядағы салалық тексеру және емдеу стандарттарының көлемін;
- медициналық этика және деонтология негіздерін;
- денсаулық сақтау саласындағы экономиканың негізгі сұрақтарын;
- дәстүрлі терапия қызметі мекемелерінің қызметін жоспарлау және есеп беру принциптерін;

7 Список рекомендуемой литературы

На русском языке

основная:

1. Табеева Д.М. «Руководство по иглорефлексотерапии».- (учебное пособие). – М. ФИАР-ПРЕСС. 2006. 752 с.
2. Табеева Д.М.Практическое руководство по иглорефлексотерапии (учебное пособие) – М. МЕДпресс-информ. 2004.440 с.
3. Лувсан Г. Очерки методов восточной рефлексотерапии. – М., 2006.
4. Клаус К. Шнорренбергер. «Терапия акупунктурой». 2 тома. – М. Издатель «Balbe», 2003. 384 с.
5. Жорж Сулье де Моран «Китайская акупунктура». 5 томов. – М.: Издательский дом «Профит Стайл», 2005.
5. Дзюба В.Ф., Николаевский В.А., Щербаков В.М., Коренская И.М. Лекарственные растении в фитотерапии, 2004.
6. Турищев С.Н. Фитотерапия. – М. Академия, 2003. 310 с.
7. Стояновский Д.Н. От гомоепатии до фитотерапии. Сталкор. 2004. 640 с.
8. Гомеопатия. Общее руководство. 2007.400с.
9. Витулас Дж. Беседы о клинической гомеопатии. 1 часть. Разбор случаев 2004. 320 с. 2,3 часть Дискуссии 2007. 456 с. LIBRA.
10. Лечение растениями. Основы фитотерапии. 2004. 208 с.
11. Комаров А.А. Домашний травник. – М. Рипол. 1997. 496 с.
12. Крылов А.А., Марченко В.А. Руководство по фитотерапии. – С.Пб. Питер. 2000. 412 с.
13. Кьосев П.А. Полный справочник лекарственных растений. – М. ЭКСМО-пресс. 2001. 991 с.
14. Лесковская Е.К., Пастушенков Л.В. Фармакотерапия с основами фитотерапии. – М. Мед. 2003. 591 с.
15. Жаров Д.Г. Секреты гирудотерапии. 2003. 320 с.
16. Каменев О.Ю., Баранов А.Ю. Лечение пиявками. Теория и практика гирудотерапии. ИГ «Весь» 2008. 256 с.
17. Васильева Л.Ф. Мануалная диагностика и терапия. Руководство для врачей – СПб. Фолиант.1998. 400 с.
18. Ситель А.Г. Мануалная терапия. Руководство для врачей. – М. Русь. 1998. 336 с.
19. Пак Чжэ Ву. Лекции по Су-Джок акупунктуре, 1-2 тт. – М., 1995.
20. Пак Чжэ Ву. Энергии пространства. – М., 2002.

дополнительная:

1. Чжу-лянь. «Руководство по современной чжень-цзю терапии». – М. Медгиз. 1959., Санкт-Петербург. Комета. 1992.
2. Лакуста В.Н., Ионеску-Тырговиште К. « Традиционные основы акупунктуры». – Кишинев. Мага. 1995.
3. Овечкин А.М. «Основы чжень-цзю терапии». – Саранск. 1991.

6	Составление рецепта иглоукаливание на конкретного симптома, синдрома и нозологической формы заболеваний согласно канонам традиционной медицины и в соответствии требованиям МКБ-10.
7	Применение отдельных видов диагностики в традиционной терапии: пульсовая диагностика, диагностика по методу Фолля, ридараку, накатани и др.
8	Изучение расположение точек различных микросистем.
9	Составление рецептов по применению точек микроакупунктурной системы суджок при различных подходах: по принципу соответствия, духовное лечение, хрониоакупунктура.
10	Определене видов энергетической конститутции.
11	Составление рецептов по фитотерапии.
12	Определение мануальных приемов, применяемых при патологии опорно-двигательного аппарата.
13	Консультирование больных на амбулаторном приеме.
14	Участие в консилиумах и консультациях других отделений.
15	Подготовка докладов, презентаций на конференции.
16	Работа в библиотеке, Интернете.

5 Методы обучения и преподавания

Лекции: обзорные, проблемные.

Семинары и практические занятия: курация больных, ведение медицинской документации, работа в различных подразделениях лечебно-профилактических организаций, участие в обходах, разбор тематических больных, работа в малых группах, дискуссии, презентации, обратная связь, организация научно-практических конференций.

Самостоятельная работа слушателя (СРС): курация больных в палатах, на амбулаторном приеме и на дому, работа в различных подразделениях лечебно-профилактических организаций, работа с учебно-научной литературой и контрольно-измерительными средствами, написание историй болезни, подготовка презентаций, закрепление навыков в учебно-клиническом центре на фантомах и муляжах, формирование портфолио.

6 Клиническая база

Терапевтические, инфекционные, неврологические отделения стационаров, организации ПМСП (поликлиники, СВА, амбулаторные отделения диспансеров, больниц), отделения функциональной диагностики, клинические лаборатории, приемный покой стационаров, станции скорой неотложной помощи.

- денсаулық сақтау саласын басқару құрылымындағы дәстүрлі терапия қызметі ұйымдарын тексеру әдістемесін;
- әлеуметтік гигиена және санитариялық-эпидемилогиялық қызмет негіздерін;
- халықты гигиеналық тәрбиелеу және салауатты өмір салтын насихаттау негізде-рін;
- организмыен жүйелерінің функциялық жағдайын анықтау мақсатында жүргізілетін клиникалық, аспаптық және зертханалық әдістердің жалпы принциптерін және негізгі әдістерін;
- негізгі аурулардың этиологиясын, патогенезін, клиникалық белгілерін, ағым ерекшеліктерін, кешенді емдеу принциптерін.

білуі керек:

- наукастан және оның қасындағылардан аурудың себебі және ерекшеліктері туралы толық ақпарат алуды;
- аурудың ауыртпалығын анықтай білуді және оған қажетті жедел көмекті көрсете білуді;
- ішкі ағзалардың және нерв жүйесінің сырқаттары бар ауралурды жалпы клиникалық зерттеу әдістерімен тексере білуді;
- арнайы (зертханалық, рентгенологиялық, құралдық және т.б.) зерттеу әдістеріне қажетілікті анықтауды және олардың нәтижелерін дұрыс талдай білуді;
- қосымша консультация және қажетті мамандар бейінін анықтауды;
- медициналық құжаттарды дайындауды, статистикалық әдістерді қолдануды, компьютерде жұмыс істеуді;
- халықпен санитариялық-ағарту жұмыстарын жүргізуді;
- дәрігер үшін жұмысқа қажетті қарым-қатынас ерекшеліктерін, психотерапиялық машықтардың негізін білуді;
- қажетті дәстүрлі терапия әдістерін анықтау және қолдануды, қажетті жағдайда оларды қолдану арқылы кешенді ем дайындауды үйреніп алуы қажет.

білуі керек:

Дәстүрлі терапия маманына қойылатын талапқа сәйкес ол инемен шаншып емдеу бөлігі бойынша:

- дәстүрлі акупунктураның жалпы әдістемесін және негізгі теориялық тұжырымдамаларын;
- рефлексотерапия құралдары мен әдістерінің емдеу, алдын алу және реабилитациялық әсерлері тетіктерінің дәстүрлі және қазіргі қағидаларын, емді қолдану көрсеткіштерін және қарсы көрсеткіштерін;
- денедегі акупунктуралық арналар және нүктелердің орналасуын, оларды жіктеуді, орналасуын нақтылау әдістерін, қандай емге қолданылатынын, олардың диагностикалық және емдік маңыздарын;
- рефлексотерапияда ақпарат қабылдаушы нүктелердің биоэлектрлік, жылулық, морфологиялық және физиологиялық көрсеткіштері негізінде жүргізілетін анықтаудың арнаулы әдістерін; ақпарат қабылдаушы нүктеден тіркелген көрсеткіштерді талдау және диагностикалық маңызын;

- соматикалық және вегетативтік нерв жүйелері арқылы жүзеге асатын рефлексотерапия механизмін, емдеу әсері дамуының шеткі және орталық деңгейлерін;
- рефлекторлық анальгезияның даму механизмін, ауырудың қазіргі қағидасын, дененің ноцицептивтік және антиноцицептивтік жүйелерінің қызметтік-құралымдық ұйымдасуын;
- рефлексотерапияның биохимиялық және биофизикалық негіздерін, ине шаншып емдейтін маман дайындау ерекшелігіне қажетті негізгі медициналық және тіршіліктану пәндерін;
- рефлексотерапия әдістерінің әр түрлі ауруларды және ауытқуларды емдеудің басқа әдістермен, алдын алуды және реабилитация жүргізуді үйлестірудің нақты үлгілерін және жалпы принциптерін;
- рефлексотерапия әдістерін оларға қарсы көрсетіндер жоқ клиникалық медицинаның барлық салаларында қолдануды **білуі қажет:**
- амбулатория және стационар жағдайларында әртүрлі саладағы алғашқы келген наукастарда қабылдауды жүргізу және ұйымдастыруды;
- наукастарда жалпы жағдайы және сырқаты туралы ақпарат алу, ауруды тексерудің объективті әдістерін қолдануды, қазіргі кездегі қабылданған медициналық критерийлерге сәйкес аурудың жалпы және өзіне тән белгілерін анықтайтын әдістерді қолдануды;
- бірін бірі толықтыратын жалпы және арнаулы зерттеу әдістерін анықтау және алынған көрсеткіштерді талдауды;
- рефлексотерапияны диспансерлік бақылауда алдын алу және реабилитациялық мақсаттарда, санаториялық – курорттық мекемелерде қолдануды;
- наукасқа клиникалық бақылау жүргізуді, қазіргі нозологиялық номенклатураға сәйкес диагноз қоюды және ұқсас ауытқулармен дифференциялық диагноз қоюды;
- арнайы бағдарламаға сәйкес пальпаторлық, құралдық және аппараттық бағдарламалық және басқа да әдістерді қолдана отырып акупунктуралық каналдар мен микроакупунктуралық жүйелердің функциялық жағдайын анықтауға арнайы диагностика жүргізуді;
- рефлексотерапияға көрсетімдер мен қарсы көрсетімдерді анықтауды;
- нақты ауруға қолдануға болатын рефлексотерапия әдістерін анықтауды және оны үйлестіріп қолдануға болатын кешенді емдеу әдістерін анықтауды;
- классикалық (ине шаншу, қыздыру) және қазіргі (электрмен, лазермен және т.б.) емдеу шараларын жүргізе білуді;
- акупунктура нүктелеріне және микроакупунктура жүйесіне әсер ететін емдеу әдістерін;
- рефлексотерапия қолданғанда болатын асқынулардың алдын алуды;
- рефлексотерапиялық жедел жәрдем көмегін көрсетуді;
- рефлексотерапияны жеке емдеу әдісі ретінде және кешенді емдеу құрамында барлық көрсетілген нозологиялық түрлерде қолдануды, **үйреніп алуы қажет.**

Дәстүрлі терапия маманына қойылатын талапқа сәйкес **микрожүйелерге ине шаншып емдеу** бөлігі бойынша:

		пульсовая, мышечная меридианная, аппликационная, тестирование по духовным точкам. Лечение по бель-меридианам и бель-чакрам. Лечение на разных уровнях энергетической конституции. Лечение на эмоциональном и ментальном уровнях.
10	Фармакология лекарственных растений. Фитотерапия и ИМЕДИС рефлексо-диагностика и биорез-онансная терапия	Технология приготовления основных форм растительных лекарств. Правила хранения и выдачи растительных лекарств. Фитотерапия, применяемая при физио- и бальнеопроцедурах Фитотерапия и ИМЕДИС рефлексодиагностика и биорезонансная терапия.
11	Методика мануального обследования	Общая схема мануального обследования. Методика исследования мышечной системы, пальпация сегментов и суставов. Фазные и постуральные мышечные группы. Нарушения мышечной регуляции и координации. Статодинамическая характеристика позвоночника. Исследование объема движений. Статодинамический анализ в мануальном исследовании. Мануальная диагностика таза и поясничного отдела позвоночника, грудного отдела позвоночника, ребер и шейного отдела позвоночника. Формулировка мануального диагноза и документирование результатов диагностики.
12	Методика мануального лечения	Мануальные приемы на поясничном отделе, крестцово-подвздошномикрестцово-копчиковом сочленении, грудном отделе и шейном отделе.

4.3 Примерный план самостоятельной работы слушателя (СРС)

№	Содержание СРС
1	Курация больных.
2	Ведение медицинской документации.
3	Изучение сравнительной характеристики десяти, двенадцати и четыренадцати элементных систем, их отличия от друг друга.
4	Изучение расположения точек восприятия информации, систем восприятия информации, их топографию, показания.
5	Изучение место расположения стандартных точек: античных, Ло-пунктов, стаблизирующих и др., показания к их применению.

		факторов: радость, гнев, грусть, раздумье, печаль, страх, испуг.
3	Топография, функциональное значение и симптомы поражения канала, локализация точек, их особенности и показания к применению	Общая характеристика и ход системы, функциональное значение и симптомы каждой системы, Локализация информационных точек, их особенность и показания к применению систем восприятия и адаптации: желчного пузыря, печени, легких, толстой кишки, желудка, селезенки и поджелудочной железы, сердца, тонкой кишки, мочевого пузыря, почек, Синь-бао, Сань-цзяо, Ду-май, Жэнь-май.
4	Рефлексотерапия при заболеваниях нервной системы	Рефлексотерапия при заболеваниях периферической нервной системы, неврозов и болевого синдрома, головной боли, при сосудистых заболеваниях.
5	Рефлексотерапия при заболеваниях внутренних систем	Рефлексотерапия при патологии органов дыхания, сердечнососудистой системы, органов пищеварения, при некоторых заболеваниях эндокринной системы.
6	Рефлексотерапия в педиатрии, хирургии и анестезиологии, гинекологии, при энурезе и половых расстройствах	Особенности РТ в детском возрасте. Клиническая характеристика нозологических форм, при которых показаны рефлексотерапия.
7	Сравнительная характеристика макросистем	Сравнительная характеристика макросистемы и микросистем организма человека. Аурикулотерапия Скальпотерапия.
8	Системы соответствия кистей и стоп. Энергетическая система человека. Общие представления	Общие теоретические принципы, обеспечивающие понимание систем соответствия. Голографический принцип построения мироздания. Принцип подобия. Основные принципы лечения по системам соответствия. Структура энергетической системы. Чакры и меридианы как основные единой энергетической системы. Топография энергетических точек на меридианах и чакрах. Концепция энергетической конституции. Многоуровневость и разнообразие энергетических конституций.
9	Диагностика в СДТ. Общая характеристика и принципы Метафизическое лечение	Основные подходы и виды диагностики в СДТ. Диагностика по 6 Ки. Региональная, функциональная, возрастная, сезонная и др. виды диагностики. Специальные виды диагностики в СДТ:

- қазіргі медицинада қолданылатын;
- Су-Джок терапияның емдік мүмкіншіліктерін және оны қолдануға болатын аруларды;
- Су-Джок терапия теориясындағы (Гомо-Гетеро қағидасы, Сегіз бастама концепциясы, Үш бастама қағидасы, алты энергия туралы ілім) ежелгі шығыс философиясының және қазіргі тұжырымдардың негіздерін;
- сәйкестілік жүйелерін түсінуді қамтамасыз ететін жалпы қағидалық ұстанымдарды;
- дүние құрылысының голографиялық принципін;
- ұқсастық принципін және оның сәйкестілік жүйелерін түсінудегі орнын;
- дүниенің үш деңгейлі құралымын және оның сәйкестілік жүйелерінде көрінун;
- сәйкестілік жүйелерінің жіктелуін;
- шағылысу біліктері принциптері және оларды емдік нүктелерді табуда қолдану түсінігін;
- бірлескен сәйкестілік жүйелерін, бұл кластағы әртүрлі сәйкестілік жүйелерінің түрлері және ерекшеліктерін;
- сәйкестілік жүйелері бойынша емдеудің жалпы принциптерін;
- сәйкестілік жүйелеріндегі емдеуге қолданылатын әртүрлі әдістердің ерекшеліктерін;
- адам денесіндегі энергиялық жүйелер туралы жалпы ұғымдарды; организмдегі энергиялық жүйенің орны және маңызын;
- сегіз бастама қағидасы негізінде көздер (чакралар) жүйесін және акупунктуралық арналар жүйесін біріктіруді;
- денедегі энергиялық жүйе туралы ұғымды саусаққа, табанға және құлақ қалқанына көшіруді; бель-арналар және бель-көздерін;
- энергиялық жүйелер деңгейлерін; энергиялық жүйелердің әртүрлі деңгейін қарастырғандағы голографиялық принципті;
- энергиялық конституция тұжырымдамасын; энергиялық конституциялар түрлерін, деңгейлерін және қалыптасу принциптерін;
- Су-Джок терапиядағы жалпы әдістері және принциптерін;
- Су-Джок терапиядағы диагностиканың арнайы әдістерін: тамыр соғысы, «Аспан-Адам-Жер» принципі, бұлшықеттер, аппликациялық, компьютерлік және т.б.;
- метафизикалық емдеуді; метафизикалық емдеу ерекшеліктерін, оның дене деңгейде емдеуге қатынасын.

білуі керек:

- қол үшын басын және аяқ басын пальпаторлы және аспаптық инструментылды арқылы тестілеу;
- меридианалық бұлшықет диагностикасын, аппликациялық диагностикасын, рухани нүктелер арқылы диагностикасын және басқа да арнайы зерттеу әдістерін жүргізуді;
- әртүрлі деңгейдегі энергиялық конституцияларды құрастыруды;
- шығыс күнтізбесімен жұмыс істеуді;
- шошыған нүктелерді, екі нүктені, үш нүктені және бес сатыны қолдана отырып

сәйкестілік жүйелерінде ем жүргізуді;
- алты бастама бойынша жергілікті ем жүргізуді;
- бель-арналар және бель-көздерде әртүрлі инвазиялық емес әдістерді қолданып ем жүргізуді;
- біріккен энергиялар және жеке энергия, арналар және көздер деңгейлерін қолдана отырып емдеуді;
- энергиялық құрылым деңгейінде, арналар және көздер құралымы бөліктерінде ем жүргізуді;
- эмоциялық және менталдық деңгейде ем жүргізуді;
- тырнақтарды және қол буындарын қолданып емдеуді;
- «ашық» нүктелерді, менг- хронопунктураны қосып сыртқы және ішкі уақыт энергияларын есептей отырып және «уақыт толқынымен» емдеуді;
- емдегенде кеңістіктік энергиялар, бағыттар және шығыс нумерологиясы қағидаларын есептеуді **үйреніп алуы қажет.**

Дәстүрлі терапия маманына қойылатын талапқа сәйкес ол **фитотерапия** бөлігі бойынша:
- әртүрлі жүйелер және ағзалардың негізгі патологиялық үдерістеріне және функцияларына дәрілік өсімдіктердің әсер ету механизмін;
- фитотерапия әдісімен емдеуге жіберілген науқастардың жалпы және функциялық зерттеу әдістерінің көрсеткіштерін бағалауды;
- фитотерапияны қолданатын аурулардың негізгі клиникалық белгілерін;
- аурулардың алдын алуда және реабилитация шараларын жүргізгенде фитотерапияны қолдану принциптерін;
- классикалық және резонанстық гомеопатия, биорезонанстық терапия негіздерін;
- тұнбаларды дайындау технологиясын; жылдың әртүрлі маусымында терілген кептірілген және балауса шөптерден олардың өсімдіктің қандай бөлігі екенін ескере отырып тұнбалар дайындауды;
- майларды, май қоспаларды дайындау ережелерін;
- өсімдік дәрілерді сақтау және беру ережелерін;
- улы және күшті әсерлі өсімдіктер тізімін;
- сұйық өсімдік дәрі- дәрмектерді зерттеу әдістерін;
- дәрілік өсімдіктердің сыйымдылығын;
- нақты өсімдіктің қандай тұқымдастыққа, түрге жататынын және олардың синонимдерін.

білу керек:
- аурудың ағымын және фитотерапия әсерінің нәтижесін бағалауды;
- аурудың асқыну мүмкіншілігін және фитотерапияның әсеріне байланысты асқынуларды бағалауды;
- мамандыққа сәйкес көрсетілген қажетті құжаттамаларды ресімдеуді;
- жүкті әйелдерге және балаларға өсімдік дәрілерді қолдануға болатынын және болмайтынын анықтауды;

7	Определение мануальных приемов, применяемых при патологии опорно-двигательного аппарата.
8	Подготовка докладов, презентаций на клинические конференции.
9	Работа в библиотеке, Интернете.

4 Примерный тематический план и содержание дисциплин Повышение квалификации «Актуальные проблемы традиционной терапии»

4.1 Примерный тематический план лекций

№	Тематика
1	Основы законодательства о здравоохранении и директивные документы, определяющие деятельность органов и учреждений здравоохранения Республики Казахстан. Организация службы традиционной терапии в Республике Казахстан.
2	Теоретические и методологические основы традиционной терапии. Понятие о десяти, двенадцати и четрнадцати элементных системах.
3	Современные и традиционные представления о каналах, точках акупунктуры и их связях с внутренними органами и системами.
4	Микропунктурные системы, используемые в современной медицине.
5	Фитотерапия и основы классической и резонансной гомеопатии.
6	Методика мануального обследования и лечения.

4.2 Примерный тематический план и содержание практических занятий

№	Тема	Содержание
1	Теоретические и методологические основы традиционной терапии. Механизмы действия рефлексотерапии	Теоретические и методологические основы традиционной терапии. Механизмы действия рефлексотерапии. Механизмы формирования внешних биологических ритмов. Механизм формирования 12 систем восприятия и адаптации.
2	Современные и традиционные представления о каналах, точках акупунктуры и их связях с внутренними органами и системами. Большие объединения. Причины болезней и патология	Большие объединения. Шесть уровней, связывающихся по принципу «верх-низ». Изучение синдромокомплексов: тай-ян, шао-ян, ян-мин, тай-инь, цзюе-инь, шао-инь. Изучение методов их лечения. Шесть факторов и причины болезней. Шесть факторы: ветер, тепло, влажность, сухость, холод, огонь. Влияние эмоциональных

12	Приготовление полынных сигарет.
13	Работа в кабинете иглотерапии.
14	Участие в консилиумах и консультациях других отделений.
15	Подготовка докладов, презентаций на конференции.
16	Работа в библиотеке, Интернете.
	Иглотерапия микросистем
1	Консультирование больных на амбулаторном приеме.
2	Обслуживание вызовов на дому.
3	Ведение медицинской документации.
4	Подготовка докладов, презентаций на конференции.
5	Изучение расположение точек различных микросистем.
6	Составление рецептов по аурикулярных точек
7	Составление рецептов по применению точек микроакупунктурной системы суджок при различных подходах: по принципу соответствия, духовное лечение, хрониоакупунктура.
8	Определене видов энергетической конститутции.
9	Нахождение акупунктурных точек по системе соответствия.
10	Работа в библиотеке, Интернете.
	Фитотерапия
1	Курация больных.
2	Ведение медицинской документации.
3	Консультирование больных на амбулаторном приеме.
4	Подготовка докладов, презентаций на клинические конференции.
5	Изучение семейств лекарственных растений.
6	Составление рецептов.
7	Работа в библиотеке, Интернете.
	Мануальная терапия
1	Курация больных.
2	Ведение медицинской документации.
3	Консультирование больных на амбулаторном приеме.
4	Изучение топографическую анатомию опорно-двигательного аппарата.
5	Проведение мануальной диагностики.
6	Усвоение работы на диагностической и лечебной аппаратуре.

- классикалық және резонанстық гомеопатия, биорезонанстық терапия негіздерін қолдануды;
- фитотерапияны ішкі ауруларды емдегенде, офтальмологияда, акушерия мен гинекологияда, стоматологияда, травматология мен ортопедияда, хирургияда, отоларингологияда, урологияда қолдануды **үйреніп алуы қажет**.

Дәстүрлі терапия маманына қойылатын талапқа сәйкес **мануалдық терапия** бөлігі бойынша:
- дене бөліктерінің топографиялық анатомиясы негіздерін;
- денедегі функциялық жүйлердің және олардың реттелу деңгейлерінің өзара қатынастарын, дамудың жас кезеңдерін, тірек-қимыл аппараты ағзаларының негізгі анатомиялық және функциялық өзгерістерін;
- мануалдық терапиядағы жалпы және арнайы зерттеу әдістерін (УДЗ қоса);
- мануалдық терапиядағы жансыздандыру әдістерін, түрлерін және принциптерін, емдеудің негізі принциптерін;
- мануалдық терапиядағы фармакотерапия негіздерін, дәрілік заттардың әсерін;
- мануалдық терапиядағы медициналық реабилитология негіздерін, емдеуге болатын және болмайтын түрлерін;
- висцералды мануалдық терапиядағы тамақтану және емдәм негіздерін;
- вертеброгенді патолояларды алдын алу мен емдеудің қазіргі таңдағы жаңа әдістерін;
- мануалдық терапиядағы эфференттік емдеу әдістерін;
- вертеброгенді науқастарды ауруханаға жатқызу көрсетілімдерін;
- құрал-жабдықтармен жұмыс істегенде техникалық қауіпсіздікті сақтауды.

білуі керек:
- бұлшықеттер мен қозғалыстық стереотиптің жергілікті постуралдық дисбаланс белгілерін анықтауды;
- омыртқа бағанасының мойын, көкірек, бел бөлімдерінің және қолдың, аяқтың және жамбастың анатомиялық-физиологиялық ерекшеліктерін анықтауды және бұлшықеттерін бағалауды;
- жұмсақ тіндерді өңдеу әдістерін қолдануды;
- омыртқа бағанасының мойын, көкірек, бел бөлімдерінде және жамбас деңгейлерінде мануалдық диагностика әдістерін қолдануды;
- қол және аяқ буындарында мануалдық диагностикасы және мануалдық емдеу әдістерін қолдануды;
- рентгенограмманы оқуды;
- аутомобилизация әдістерін қолдануды;
- тірек-қимыл аппаратының патологияларында болатын ауруларына диагноз қою және қажетті ем жүргізуді;
- келесі іс-шаралар мен операцияларды жасауды: мануалдық тексеру алгоритмі, жұмсақ тіндерді өңдеу әдістерін қолдануды, артикуляциялық әдістерді, постизометриялық босаңсуы және антагонист бұлшықеттердің постизометриялық босаңсу әдістерін,

бұлшықеттік-энергиялық әдістерді, ишемиялық компрессия әдісін, қолданбалы кинезиология әдістерімен диагнозын анықтауды және емдеуді, краниосакралды ырғақты «тыңдау» әдісін, индукциялық әдісті, жалпы «тыңдау» әдісін, жамбас-құрсақ және көкірек қуысы ағзаларының висцералдық манипуляциясын, бұлшықеттерде, байламдарда, буынішілік, өткізгіштік, перидуралдық, сакралдық, фасеттік жансыздандыруларды **үйреніп алуы қажет.**

Дәстүрлі терапия маманына қойылатын талапқа сәйкес **гирудотерапия** бөлігі бойынша:

- гирудотерапиядағы негізгі теориялық концепцияларды және жалпы әдістемені;
- гирудотерапияның биохимиялық және биофизикалық негіздерін, гирудотерапевке қажетті іргелі медициналық-биологиялық ғылымдардың басқа да бөліктерін;
- гирудотерапияны кешенді емдеу әдістерін оны үйлестірудің жалпы прнциптері мен нақты үлгілерін, әртүрлі аурулар мен патологиялық жағдайлардың алдын алуды және емдеуді;
- гирудотерапияны клиникалық медицинаның қолдануға болатын барлық аймақтарында қолдануды;
- гирудотерапияны алдын алу және реабилтациялық шараларда, санатория мен курорттарда қолдануды;
- гирудология мен медициналық сүлік негіздерін;
- медициналық сүлікті күту негіздерін;
- гирудотерапия негіздерін, емдік қасиетін, көрсетілімдері мен қарсы көрсетілімдерін, асқынуларын, әдістерін.

білуі керек:

- гирудотерапияны қолдануға көрсетімдерді және қөрсетімдерді анықтауды;
- нақты науқас үшін тиімді гирудотерпия әдісін, оны кешенді емдеу құрамында қолдану мүмкіншіліктерін;
- гирудотерапияның классикалық (қан ағызу) және қазіргі заманғы (гирудорефлексотерапия, гирудофармакотерапия) емдеу әдістерін жүргізуді;
- гирудотерапияның мүмкін болатын асқынуларын қарастыруды;
- жедел гирудотерапиялық көмек көрсетуді;
- гирудотерапияны өзін жеке және кешенді емдеу әдісінің құрамында қолдануды;
- медициналық сүлікті қоюды;
- гирудотерапия әдістерін;
- шыққан қан көлемін меншікті салмағы, гемоглобин және гематокрит арқылы анықтауды;
- медициналық сүлікті күту әдістерін **үйреніп алуы қажет.**

Дәстүрлі терапия маманына қойылатын талапқа сәйкес **гомеопатия** бөлігі бойынша:

- гомеопатиялық қызметті ұйымдастырудың негізгі принциптерін және оны құқықтық және нормативтік құжаттамаларды;
- гомеопатияның негізгі концепцияларын: денсаулық, ауру және жазылу концеп-

6	Методика мануального обследования	Мануальная диагностика грудного отдела позвоночника, ребер и шейного отдела позвоночника. Формулировка мануального диагноза и документирование результатов диагностики.
7	Методика мануального лечения	Мануальные приемы на поясничном отделе.
8	Методика мануального лечения	Мануальные приемы на крестцово-подвздошном и крестцово-копчиковом сочленении.
9	Методика мануального лечения	Мануальные приемы на грудном отделе и шейном отделе.
10	Основные принципы применения мануальной терапии.Показания и противопоказания	Дифференцированное лечение в мануальной терапии. Основные правила выполнения мануальной терапии. Показания и противопоказания. Результаты однократного воздействия и осложнения мануальной терапии.

3.3 Примерный план самостоятельной работы слушателя (СРС)

№	Содержание СРС
	Иглотерапия
1	Курация больных.
2	Ведение медицинской документации.
3	Изучение сравнительной характеристики десяти, двенадцати и четыренадцати элементных систем, их отличия от друг друга.
4	Изучение расположения точек восприятия информации, систем восприятия информации, их топографию, показания.
5	Изучение место расположения стандартных точек: античных, Ло-пунктов, стаблизирующих и др., показания к их применению.
6	Тренировка технику введния иглы.
7	Определение показания применения точек восприятия информации.
8	Составление рецепта иглоукаливание на конкретного симптома, синдрома и нозологической формы заболеваний согласно канонам традиционной медицины и в соответствии требованиям МКБ-10.
9	Применение отдельных видов диагностики в иглотерапии: пульсовая диагностика, диагностика по методу Фолля, Ридараку, Накатани и др.
10	Консультирование больных на амбулаторном приеме.
11	Проведение компьютерной диагностики по методу Фолля.

		тельными и общеукрепляющими свойствами. Лекарственные растения, понижающие артериальное давление, содержащие сердечные гликозиды.
4	Преимущественное действие растений на отдельные системы и органы	Лекарственные растения, обладающие диуретическими свойствами, применяемые при мочекаменной болезни, пиелонефрите. Лекарственные растения, применяемые при атеросклерозе, сердечной недостаточности. Лекарственные растения, обладающие слабительными, вяжущими свойствами. Лекарственные растения, обладающие рвотными, отхаркивающими свойствами. Лекарственные растения, содержащие ганглиоблокирующие, курареподобные вещества.
5	Фитотерапия и основы классической и резонансной гомеопатии . Фармакология лекарственных растений	Фитотерапия и основы классической и резонансной гомеопатии. Технология приготовления основных форм растительных лекарств. Правила хранения и выдачи растительных лекарств.
6	Фитотерапия и ИМЕДИС рефлексодиагностика и биорезонансная терапия	Фитотерапия, применяемая при физио- и бальнеопроцедурах Фитотерапия и ИМЕДИС рефлексодиагностика и биорезонансная терапия.
	Мануальная терапия	
1	Общие вопросы мануальной терапии	Структура и функция двигательного аппарата. Понятие о двигательном стереотипе. Введение в биомеханику. Функциональные особенности позвоночника.
2	Общие вопросы мануальной терапии	Теоретическое обоснование мануального лечения. Методология мануальной терапии. Методы воздействия в мануальной терапии. Функциональное единство позвоночного столба.
3	Методика мануального обследования	Общая схема мануального обследования. Методика исследования мышечной системы, пальпация сегментов и суставов. Фазные и постуральные мышечные группы Нарушения мышечной регуляции и координации.
4	Методика мануального обследования	Статодинамическая характеристика позвоночника Исследование объема движений Статодинамический анализ в мануальном исследовании.
5	Методика мануального обследования	Мануальная диагностика таза и поясничного отдела позвоночника.

циясын; өмірлік күштер; ұқсастық қағидасына сәйкес емдеу; негізгі гомеопатиялық терминдер анықтамаларын;

- гомеопатиядағы симптоматологияны; гомеопатия тарихындағы симптомдарды сынды бағалауды; симптомдар иерархиясын;
- Ганеман және басқа да ақпараттарға сәйкес миазмдар қағидасын; қазіргі гомеопатиялық ағымдардағы миазмдар қағидасының дамуын;
- пациент жағдайын қарастыру теориясы: науқастың қазіргі кездегі жағдайын бағалау және талдау (виталдық сезім концепциясы, Д.И. Менделеевтің периодтық жүйесін пайдалану, компенсация концепциясы, түс көру қағидасы, денсаулық топтары концепциясы);
- гомеопатиялық реперторилер құрылымын, негізгі бөлімдерінің мазмұнын, реперторилердің мәселелерін және қателерін, қазіргі компьютерлік реперторилердің мүм-кіншілігін және шектеулерін; шығару заңдылықтары: Геринг заңдылығы және оның «басу» теориясында дамуын; екінші бағалау принциптерін; сырқатнама жазу негіздерін;
- гомеопатиялық фармакологияның негізгі ережелерін: гомеопатиялық дәрілердің негізгі нақты және мүмкін көздерін;
- гомеопатиялық дәрі-дәрмектерді дайындау үдерісінің және бағытын; Ганеман бойынша жинақтау және басқа да әдістерді, әртүрлі шкалалар жинақталуын; гомеопатиялық дәрілердің түрлерін;
- гомеопатиялық дәрінің емдеу мүмкіншілігін, оның әртүрлі аспектілерін: токсикологиялық, биологиялық, физикалық, патогенездік; реперторилердің негізгі тарауларын; миазмалық, патшалық, виталдық сезімдерді; негіздік делюзия, негізгі белгілер - көз қарастары арқылы басқа аспектілерін ойластыруды;
- дәрі-дәрмектердегі гүлденген саулықтан терең ауытқуға дейінгі даму сатыларының мәнін білу;
- гомеопатиялық сынақтардың (прувинг) нәтижелерін жоспарлаудың, жүргізудің және ақты бағалаудың негіздерін; гомеопатиялық сынақтар нәтижесінде алынған нақты белгілердің түсінігін;
- гомеопатияның емдеу әдісі ретінде мүмкіншіліктерін және шектеулерін;
- гомеопат-дәрігердің кәсіптік жауапкершілігін;
- екі және одан да көп гомеопатиялық дәрілерді бір кезеңде белгілеудің мүмкіншіліктерін және шектеулерін.

білуі керек:

- қазіргі кездегі гомеопатиялық ағымдардың әртүрлі көзқарастарын қолдана отырып, сәйкестілік қағидасын сақтап науқасқа гомеопатиялық сұрақ қоюды және байқау жүргізуді;
- науқастан алынған ақпарат негізінде жиынтықтау үшін симптомдармен белгілерді топтастыруды;
- белгілерді маңызына қарай бөлу әдістерін және реперторизацияны қолдануды;
- өмірлік күш жағдайын бағалауды; науқастың денсаулық тобын бағалауды;
- гомеопатиялық емдеуге кедергі болатын тосқауылдарды бағалауды;

- гомеопатиялық дәрілерді таңдау және белгілеуді, мөлшерін және қабылдау әдісін анықтауды;
- сырқатнама жазуды. Ол үшін келесі мәселелер қамтылуы қажет: толық симптоматология (физикалық, менталдық, эмоциялық, рухани), негізгі шағымдар, себептері, симтомдардың салыстырмалы маңыздылығы, науқастың медициналық тарихы (егу және басқа да әсерлер, науқастың отбасының медициналық тарихы);
- кезектегі бақылау жүргізуді: Геринг заңдылығына сәйкес науқастың дәріге реакциясын бағалауды, өмірлік күштің өзгеру динамикасын бақылауды;
- дәріні қайтадан қолдану тактикасын таңдауды;
- кешенді дәрілерді өзара әсерлерін ескере отырып қолдануды үйреніп алуы қажет.
- дәстүрлі медицина қағидаларына сәйкес диагноз қоюға;
- патологияның түріне байланысты емдеу, алдын алу және реабилитация шараларын қолданғанда дәстүрлі терапияның емдеу түрін таңдау принципін игеруге;
- құжаттамаларды толтыруға машықтануы қажет.

2 Пән сағаттарының бөлінуі

Алдыңғы білім деңгейі және дәстүрлі терапия мамандығы бойынша жұмыс өтілі бар мамандарды қайта даярлау

Пәндер	Барлығы	Аудиториялық сағаттар		ТӨЖ
		Дәрістер	Практикалық сабақтар	
Ине шаншып емдеу	144	24	120	72
Микрожүйелерге ине шаншып емдеу	72	12	60	36
Фитотерапия	36	6	30	18
Мануалдық терапия	72	12	60	36
Жалпы сағат саны	**324**	**54**	**270**	**162**

Біліктілікті жетілдіру

Тақырыптары	Барлығы	Аудиториялық сағаттар		ТӨЖ
		Дәрістер	Практикалық сабақтар	
Дәстүрлі терапияның өзекті мәселелері	72	12	60	36

		тем соответствия. Основные принципы лечения по системам соответствия. Методические подходы и приемы, используемые при лечении по системам соответствия.
4	Энергетическая система человека. Общие представления	Структура энергетической системы. Чакры и меридианы как основные единой энергетической системы. Система энергетических каналов и чакр в классическом представлении и ее развитие в теории СДТ. Топография энергетических точек на меридианах и чакрах. Концепция энергетической конституции. Многоуровневость и разнообразие энергетических конституций
5	Диагностика в СДТ. Общая характеристика и принципы	Основные подходы и виды диагностики в СДТ. Диагностика по 6 Ки. Региональная, функциональная, возрастная, сезонная и др. виды диагностики. Специальные виды диагностики в СДТ: пульсовая, мышечная меридианная, аппликационная, тестирование по духовным точкам.
6	Метафизическое лечение	Лечение по бель-меридианам и бель-чакрам - терапия потоком энергии. Лечение по базисным точкам. Лечение на разных уровнях энергетической конституции. Формулы лечения по 6 Ки на меридианах и чакрах. Лечение на эмоциональном и ментальном уровнях
	Фитотерапия	
1	Основные семейства растений и их характеристика	Семейства бобовых, крестоцветных, подорожниковых, барбарисовых, злаковых, молочайных, логаниевых, аралиевых, магнолиевых, чайных, лавровых, стеркулиевых, толстянковых, валериановых, синюховых, лютиковых, губоцветных, тутовых и их характеристика
2	Основные семейства растений и их характеристика	Семейства маковых, рутовых, пасленовых, кутровых, лилейных, амариллисовых, настурциевых, зонтичных, липовых, ластовневых, норичниковых, гвоздичных, первоцветных, сложноцветных, вересковых, сосновых, мальвовых, ятрышниковых, лоховых, зверобойных и их характеристика.
3	Преимущественное действие растений на отдельные системы и органы	Лекарственные растения, содержащие вещества, оказывающие стимулирующие, седативное действие на центральную нервную систему. Лекарственные растения, обладающие болеутоляющими, спазмолитическими свойствами, обладающие противовоспали-

22	Рефлексотерапия в хирургии и анестезиологии	Клиническая характеристика нозологических форм и оценка состояния больных при подготовке к операции и анальгезии с применением рефлексотерапии.
23	Рефлексотерапия при неотложной и скорой помощи	Методы рефлексотерапевтической помощи при неотложных и острых состояниях больного.
24	Рефлексотерапия в дерматологии	Клиническая характеристика нозологических форм кожных заболеваний, при которых показана рефлексотерапия.
25	Рефлексотерапия в гинекологии	Клиническая характеристика нозологических форм, при которых показана рефлексотерапия.
26	Рефлексотерапия в наркологии	Формы алкогольной болезни, при которых показана рефлексотерапия: - запой; - абстенентный синдром.
27	Рефлексотерапия при энурезе и половых расстройствах	Рефлексотерапия сексуальных расстройств при нервно-психических нарушениях.
28	Рефлексотерапия при заболеваниях опорно-двигательного аппарата	Нозологические формы при показана рефлексотерапия: - артропатии; - дорсопатии; - спондилез шейного, грудного, пояснично-крестцового отделов без миелопатии; - периферические энтезипатии; - болезни и травмы мышц, связок и фасции.
Иглотерапия микросистем		
1	Сравнительная характеристика макросистемы и микросистем организма человека. Аурикулотерапия	Аурикулотерапия. Скальпотерапия. Иригодиагностика и другие микросистемы.
2	Теоретические основы Су-Джок терапии (СДТ)	Сущность СДТ. Теория Восьми Начал. Теория трех Начал. Концепция Шести Энергий.
3	Системы соответствия кистей и стоп	Общие теоретические принципы, обеспечивающие понимание систем соответствия. Голографический принцип построения мироздания. Принцип подобия. Классификация систем соответствия в Гомо-системе тела. Особенности и преимущества различных сис-

3 Қайта даярлау пәндерінің тақырыптық жоспарының үлгісі және мазмұны

3.1 Дәрістердің тақырыптық жоспарының үлгісі

№	Тақырыбы	Мазмұны
Ине шаншып емдеу		
1	Дәстүрлі емнің даму тарихы. Қазақстан Республикасындағы дәстүрлі ем қызметін ұйымдастыру.	
2	Дәстүрлі терапияның теориялық және әдістемелік негіздері. Жүйе туралы ұғым және оның түрлері. Он, он екі және он төрт бастамалы (элемент) жүйелер туралы түсінік. Басқару қағидасы. Сыртқы тіршіліктік ырғақтардың қалыптасу механизмдері.	
3	Акупунктура нүктелері, каналдары және олардың ішкі ағзалар жүйелермен байланыстары туралы дәстүрлі және қазіргі кездегі ұғымдар. Он екі жүйенің қалыптасу механизмдері.	
4	Өкпе, төқішек, асқазан, талақ және жүректің орналасуы, қызметтік маңыздары және зақымдану белгілері. Бұл жүйелердегі ақпараттық нүктелердің орналасуы, олардың ерекшеліктері және ем қолдануға көрсетімдер.	
5	Ашышек, қуық, бүйрек, Синь-бао және Сань-цзяо жүйелерінің орналасуы, қызметтік маңыздары және зақымдану белгілері. Бұл жүйелердегі ақпараттық нүктелердің орналасуы, олардың ерекшеліктері және ем қолдануға көрсетімдері.	
6	Өткалта, бауыр, Ду-май және Жэнь-май жүйелерінің орналасуы, қызметтік маңыздары және зақымдану белгілері. Бұл жүйелердегі ақпараттық нүктелердің орналасуы, олардың ерекшеліктері және ем қолдануға көрсетімдері.	
7	«Ғажайып» жүйелер. Үлкен бірлестіктер. Акупунктуралық анықтау (диагностика).	
8	Аурулар және патология себептері. Дәрігердің тактикасы және стратегиясы.	
9	Шеткі жүйке жүйесінің ауруларын, невроздарды, шаншуды және бас ауыруын ине шаншып емдеу.	
10	Тыныс алу және қанайналым жүйелері ауруларын ине шаншып емдеу.	
11	Асқорыту жүйесі, бүйректер және қуық ауруларын ине шаншып емдеу.	
12	Ине шаншып емдеуді ішкі секреция бездерінің кейбір ауруларында, педиатрияда, хирургияда және анестезиологияда қолдану.	
Микрожүйелерге арқылы ине шаншып емдеу		
1	Адам денесіндегі макро- және микрожүйелердің салыстырмалы сипаттары.	
2	Аурикулотерапия.	
3	Скальпотерапия. Иридодиагностика және басқа микрожүйелер.	

4	Адам денесінің жапқыш ұлпасындағы көздердің (чакралар) және меридиандардың проекциялары. Су-Джок терапия туралы ұғым.
5	Қол басының және аяқ басының сәйкестілік жүйелері. Адамның энергиялық жүйелері. Жалпы ұғым.
6	Су-Джок терапиядағы диагностика. Жалпы сипаттамалары және принциптері. Метафизикалық емдеу.
	Фитотерапия
1	Фитотерапия пәні, оның мақсаттары мен міндеттері. Даму тарихы. Дәрілік заттардың жіктелуі.
2	Өсімдіктердің негізгі тұқымдастары және олардың сипаттамалары.
3	Жеке жүйелерге және ағзаларға өсімдіктердің әсерлері.
4	Фитотерапия және классикалық пен резонанстық гомеопатия негіздері.
5	Дәрілік өсімдіктер фармакологиясы.
6	Фитотерапия мен ИМЕДИС рефлексодиагностикасы және биорезонанстық терапиясы.
	Мануалдық терапия
1	Мануалдық терапияның жалпы сұрақтары.
2	Мануалдық тексерудің әдістемесі.
3	Мануалдық емдеудің әдістемесі.
4	Мануалдық терапияны қолданудың негізгі принциптері. Көрсетімдер және қарсы көрсетімдер.

3.2 Практикалық сабақтың тақырыптық жоспарының үлгісі және мазмұны

№	Тақырыбы	Мазмұны
	Ине шаншып емдеу	
1	Рефлексотерапиялық көмекті ұйымдастыру негіздері	Ине шаншып емдеудің өз алдына кешенді клиникалық пән есебінде міндеттері және бөлімдері. Ұйымдастыру-әдістемелік құрылымы. Қазіргі кездегі құқықтық және нұсқау-әдістемелік құжаттар.
2	Дәстүрлі емдеу тұрғысынан денсаулық туралы ұғым	Денсаулық ұғымы. Жүйелер және оның түрлері туралы ұғымдар. Он, он екі және он төрт бастамалы (элемент) жүйелер туралы түсінік. Басқару қағидасы. Сыртқы тіршіліктік ырғақтардың қалыптасу механизмдері.
3	Рефлексотерапияның теориялық және әдістемелік негіздері. Рефлексотерапияның әсерету механизмдері	Жүйе туралы ұғым және оның түрлері. Он, он екі және он төрт бастамалы (элемент) жүйелер туралы түсінік. Басқару қағидасы. Сыртқы тіршіліктік ырғақтардың қалыптасу механизмдері.

15	Рефлексотерапия при сосудистых заболеваниях головы	Основные патофизиологические нарушения при цереброваскулярных заболеваниях.
16	Рефлексотерапия при патологии органов дыхания	Клиническая характеристика нозологических форм, при которых показана рефлексотерапия: - бронхиты; - бронхиальная астма; - пневмонии.
17	Рефлексотерапия при патологии сердечносо-судистой системы	Клиническая характеристика нозологических форм, при' которых показана рефлексотерапия: - функциональные заболевания сердечно-сосудистой системы; - атеросклероз, начальные стадии (I-II ст); - хроническая ишемическая болезнь сердца; - нарушение ритма сердца.
18	Рефлексотерапия при патологии органов пищеварения	Клиническая характеристика нозологических форм, при которых показана рефлексотерапия: - болезни пищевода; - болезни желудка; - болезни двенадцатиперстной кишки; - болезни кишечника; - хронические панкреатиты; - болезни печени и желчевыводящих путей.
19	Рефлексотерапия при патологии почек и мочевого пузыря	Клиническая характеристика нозологических форм, при которых показана рефлексотерапия в комплексе с другими методами лечения: - нефропатия; - почечнокаменная болезнь (болевой приступ почечной колики); - цистит, цисталгия; - атонические и гипертонические симптомы мочевого пузыря.
20	Рефлексотерапия при некоторых заболеваниях эндокринной системы	Клиническая характеристика нозологических форм, при которых показана рефлексотерапия: - заболевания щитовидной железы: тиреотоксикоз, микседема, зоб; - заболевания поджелудочной железы; - сахарный диабет. Осложнения сахарного диабета.
21	Рефлексотерапия в педиатрии	Особенности РТ в детском возрасте. Клиническая характеристика нозологических форм у детей, при которых показаны рефлексотерапия.

6	Чудесные каналы	Механизм формирования систем уровня регуляции. Их применение.
7	Большие объединения	Большие объединения. Шесть уровней, связывающихся по принципу «верх-низ» Изучение синдромокомплексов:. тай-ян, шао-ян, ян-мин, тай-инь, цзюе-инь, шао-инь. Изучение методов их лечения.
8	Причины болезней и патология	Шесть факторов и причины болезней.Шесть факторов: ветер, тепло, влажность, сухость, холод, огонь. Влияние эмоциональных факторов: радость, гнев, грусть, раздумье, печаль, страх, испуг.
9	Тактика и стратегия рефлексотерапии	Анализ общего синдрома болезни и его энергетическая коррекция Устранение причины болезни и условий, поддерживающих ее.
10	Компоненты рефлексотерапии	Основные факторы рефлексотерапии: метод раздражения, место раздражения, момент раздражения.
11	Прижигание	Характеристика методов, средств и приспособлений для прижигания.
12	Рефлексотерапия при заболеваниях периферической нервной системы	Клиническая характеристика нозологических форм, при которых показана рефлексотерапия: - невралгия и невропатия; - полиневриты и полиневропатии; - радикулалгия и радикулопатия; - плексалгия и плексопатия; - синдромы туннеля.
13	Рефлексотерапия неврозов и болевого синдрома	Клиническая характеристика нозологических форм, при которых показана рефлексотерапия: - неврастения - истерия - невроз навязчивых состояний - основные неврологические синдромы - соматические расстройства при неврозах психогенные реакции
14	Рефлексотерапия головной боли	Клиническая характеристика нозологических форм, при которых показана рефлексотерапия: - вегетативные расстройства (вегетососудистые дистонии); - мигрень; - сосудистые нарушения при головной боли; - головные боли при заболеваниях внутренних органов.

4	Жүйелер (меридиандар) акупунктура нүктелері және олардың ішкі ағзалармен байланыстары туралы дәстүрлі және қазіргі кездегі ұғымдары	Қабылдаудың және бейімделудің он екі жүйесінің қалыптасу механизмдері.
5	Жүйелерінің орналасуы, қызметтік маңыздары және ауытқу белгілері. Бұл жүйелердегі ақпараттық нүктелердің орналасуы, олардың ерекшеліктері және еме қолдануға көрсетімдер	Өкпе, тоқішек, асқазан, талақ және жүрек, ашыкеішек, қуық, бүйрек, Синь-бао және Сань-цзяо, өт-қалта, бауыр, Ду-май және Жэнь-май жүйелерінің орналасуы, қызметтік маңыздары және ауытқу белгілері. Бұл жүйелердегі ақпараттық нүктелердің орналасуы, олардың ерекшеліктері және ем қолдану көрсетімдері.
6	«Ғажайып» жүйелер	Реттеу деңгейіндегі жүйелердің қалыптасу механизмі. Бұл жүйелерді емге қолдану.
7	Үлкен бірлестіктер	Үлкен бірлестіктер. «Жоғары-төмен» принципі бойынша байланысқан алты деңгей. Тай-ян, шао-ян, ян-мин, тай-инь, цзюе-инь, шао-инь – белгілері кешендерін қарастыру. Оларды емдеу әдістері.
8	Аурулардың және патологияның себептері	Алты әсер және аурулар себептері. Алты әсер: жылу, жел, құрғақтық, ылғалдылық, ыстық, суық. Көңіл-күй (эмоциялық) факторлары: қуаныш, ашу, уайым, терең ой, қайғы, қорқыныш, қорқу.
9	Дәрігердің тактикасы және стратегиясы	Аурудың жалпы белгілерін талдау және оны ақпараттық коррекция жасау. Ауру себептерін және оларды қолдаушы жағдайларды жою.
10	Рефлексотерапияның құрылымдары мен әдістері	Ине шаншып емдеудің құрылымдары: тітіркендіру әдістері, тітіркендіретін орын, тітіркендіру кезеңі.
11	Қыздыру және күйдіру	Әдіс сипаттамасы, қыздыру және күйдіру үшін қажетті аспаптар.
12	Шеткі нерв жүйелері ауруларын ине шаншып емдеу	Ине шаншып емделетін келесі нозологиялық түрлердің клиникалық сипаттамалары: - невралгия және невропатия; - полиневриттер және полиневропатиялар; - радикулалгия және радикулопатия;

		- плексалгия және плексопатия; - «қысылу» белгілері.
13	Неврозларды және ауыру синдромдарын ине шаншып емдеу	Ине шаншып емделетін келесі нозологиялық формалардың клиникалық сипаттамалары: - неврастения; - истерия; - невроз; - негізгі неврологиялық белгілер; - невроздардағы соматикалық өзгерістер; - реактивті психоздар.
14	Бас ауыруын ине шаншып емдеу	Ине шаншып емделетін келесі нозологиялық формалардың клиникалық сипаттамалары: - вегетативтік өзгерістер (вегетативтік қан тамырлары дистониялары); - бас сақинасы; - бас ауырған кездегі қан тамырлардың өзгерістері; - ішкі ағзалар ауырған кездегі бас ауырулары.
15	Бас қантамырлары ауруларын ине шаншып емдеу	Бас қан тамырлары ауруларындағы негізгі патофизиологиялық өзгерістер.
16	Тыныс алу жүйесі ауруларын ине шаншып емдеу	Ине шаншып емделетін келесі нозологиялық формалардың клиникалық сипаттамалары: - бронхиттер; - бронх демікпесі; - пневмониялар.
17	Жүрек-қантамырлар жүйелері ауруларын ине шаншып емдеу	Ине шаншып емделетін келесі нозологиялық формалардын клиникалық сипаттамалары: - жүрек-қантамырлар жүйелерінің функциялық аурулары; - жүректің созылмалы ишемиялық ауруы; - жүрек ырғағының бұзылуы.
18	Асқорыту ағзалары ауруларын ине шаншып емдеу	Ине шаншып емделетін келесі нозологиялық формалардың клиникалық сипаттамалары: - өңеш аурулары; - асқазан аурулары; - ұлтабар аурулары; - ішек аурулары; - созылмалы панкреатиттер; - бауыр және өт жолдарының аурулары.
19	Бүйрек және қуық ауруларын ине шаншып емдеу	Кешенді емдеу құрамында ине шаншып емделетін келесі нозологиялық формалардың клиникалық сипаттамалары:

6	Фитотерапия и ИМЕДИС рефлексодиагностика и биорезонансная терапия.
Мануальная терапия	
1	Общие вопросы мануальной терапии.
2	Методика мануального обследования.
3	Методика мануального лечения.
4	Основные принципы применения мануальной терапии. Показания и противопоказания.

3.2 Примерный тематический план практических занятий

№	Тема	Содержание
Иглотерапия		
1	Основы организации рефлексотерапевтической помощи	Задачи и разделы рефлексотерапии как самостоятельной комплексной клинической дисциплины. Организационно-методическая структура. Действующие директивные и инструктивно-методические документы.
2	Понятие здоровье с точки зрения традиционной терапии	Понятие здоровье. Понятие системы и виды системы. Понятие о десяти, двенадцати и четернадцати элементных системах. Теория Управления. Механизм формирования внешних биологических ритмов.
3	Теоретические и методологические основы рефлексотерапии. Механизмы действия рефлексотерапии	Понятие системы и виды системы. Понятие о десяти, двенадцати и четернадцати элементных системах. Теория Управления. Механизмы формирования внешних биологических ритмов.
4	Современные и традиционные представления о каналах, точках акупунктуры и их связях с внутренними органами и системами	Механизм формирования 12 систем восприятия и адаптации.
5	Топография, функциональное значение и симптомы поражения канала, локализация точек, их особенности и показания к применению	Общая характеристика и ход системы, функциональное значение и симптомы каждой системы, локализация информационных точек, их особенность и показания к применению систем восприятия и адаптации: желчного пузыря, печени, легких, толстой кишки, желудка, селезенки и поджелудочной железы, сердца, тонкой кишки, мочевого пузыря, почек, Синь-бао, Сань-цзяо, Ду-май, Жэнь-май.

4	Топография, функциональное значение и симптомы поражения меридиана легких, толстого кишечника, желудка, селезенки и сердца, локализация точек, их особенность и показания к применению.
5	Топография, функциональное значение и симптомы поражения меридиана тонкого кишечника, мочевого пузыря, почек, Синь-бао и Сань-цзяо, локализация точек, их особенность и показания к применению.
6	Топография, функциональное значение и симптомы поражения мердиана желчного пузыря, печени, Ду-май и Жэнь-май, локализация точек, их особенность и показания к применению.
7	Чудесные каналы. Большие объединения. Акупунктурная диагностика.
8	Причины болезней и патология. Тактика и стратегия рефлексотерапии.
9	Рефлексотерапия при заболеваниях периферической нервной системы, неврозов, болевого синдрома и головной боли.
10	Рефлексотерапия при патологии органов дыхания и сердечно-сосудистой системы.
11	Рефлексотерапия при патологии органов пищеварения, почек и мочевого пузыря.
12	Рефлексотерапия при некоторых заболеваниях эндокринной системы, в педиатрии, в хирургии и анестезиологии.
Иглотерапия микросистем	
1	Виды макросистемы и сравнительная характеристика микросистем организма человека.
2	Аурикулотерапия.
3	Скальпотерапия. Иридодиагностика и другие микросистемы.
4	Прекции чакры и меридиан в кожных покровах тела человека. Понятие о су-джок терапии.
5	Системы соответствия кистей и стоп. Энергетическая система человека. Общее понятие.
6	Диагностика в су-джок терапии. Общая характеристика и принципы. Метафизическое лечение.
Фитотерапия	
1	Предмет фитотерапии, цели и задачи. История развития. Классификация лекарственных средств.
2	Основные семейства растений и их характеристика.
3	Преимущественное действие растений на отдельные системы и органы.
4	Фитотерапия и основы классической и резонансной гомеопатии.
5	Фармакология лекарственных растений.

		- нефропатия; - бүйректас ауруы; - цистит, цисталгия; - қуықтың атониялық және гипертониялық белгілері; - шыжыңдық (энурез).
20	Ине шаншып емдеуді эндокриндік жүйенің кейбір аурулуарында қолдану	Ине шаншып емделетін келесі нозологиялық формалардын клиникалық сипаттамалары: - қалқаншабез аурулары: тиреотоксикоз, микседема, зоб; - қант диабеті.
21	Ине шаншып емдеуді педиатрияда қолдану	Ине шаншып емдеуді балаларда қолданудың ерекшеліктері. Ине шаншып емделетін нозологиялық формалардың клиникалық сипаттамалары.
22	Ине шаншып емдеуді хирургияда және анестезиологияда қолдану	Ине шаншып емделетін нозологиялық формалардын клиникалық сипаттамалары. Науқасты операцияға, және аналгезияға дайындауда ине шаншуды қоса пайдалану кезінде оның жағдайларын бағалау.
23	Жедел және шұғыл жағдайларда ине шаншып емдеуді қолдану	Жедел және шұғыл жағдайларда ине шаншып емдеп көмектесудің әдістері.
24	Дерматологияда ине шаншып емдеуді қолдану	Ине шаншып емдеуге көрсетілген тері ауруларының клиникалық сипаттамалары.
25	Гинекологияда ине шаншып емдеуді қолдану	Ине шаншып емдеуге көрсетілген гинекологиялық аурулардың клиникалық сипаттамалары.
26	Наркологияда ине шаншып емдеуді қолдану	Ине шаншып емдеуге көрсетілген маскүнемдік ауруларының түрлерінің клиникалық сипаттамалары: салынып ішу; абстиненттік синдром.
27	Жыныстық ауытқуларда және энурезде ине шаншып емдеуді қолдану	Нервтік-психикалық бұзылыстар кезінде дамитын жыныстық ауытқуларды ине шаншып емдеу.
28	Ине шаншып емдеуді тірек-қимыл аппаратының ауруларына қолдану	Ине шаншып емдеу көрсетілген тірек-қимыл аппараты ауруларының клиникалық сипаттамалары: - артропатиялар; - дорсопатиялар; - миелопатиясыз омыртқа бағанасының мойын, көкірек, бел-сегізкөз бөлімдерінің спондилезі; - шеткі энтезипатиялар;

		- бұлшықеттердің, байламдардың және фасциялардың жарақаттары мен аурулары.
Микрожүйелер арқылы ине шаншып емдеу		
1	Адам денесіндегі макро- және микрожүйелердің салыстырмалы сипаттары	Аурикулотерапия. Скальпотерапия. Иригодиагностика және басқа да микрожүйелер.
2	Су-Джок терапияның (СДТ) теориялық негіздері.	СДТ мәні. Сегіз бастама және үш бастама қағидалары. Алты Энергия концепциясы.
3	Қол ұшы және аяқ басының сәйкестілік жүйелері	Сәйкестілік жүйелер ұғымын түсіндіретін жалпы теориялық принциптер. Дүние құрылымын танудың голографиялық принципі. Ұқсастықтар принципі. Адам денесіндегі Гомо-жүйенің сәйкестік жүйелерін жіктеу. Әртүрлі сәйкестік жүйелерінің ерекшеліктері және артықшылықтары. Сәйкестілік жүйелері бойынша емдеудің негізгі принциптері және әдістемесі.
4	Адамның энергиялық жүйесі. Жалпы ұғым	Энергиялық жүйелердің құрылымы. Энергиялық жүйенің бірлігі есебінде көздер (чакралар) және меридиандар. Энергиялық каналдар және көздер туралы классикалық ұғым және олардың СДТ қағидасында әрі қарай дамуы. Көздер және меридиандардағы энергиялық нүктелердің орналасуы. Энергиялық конституция концепциясы. Энергиялық конституциялардың көп деңгейлілігі және әр түрлілігі.
5	СДТ-ғы диагностика. Оның жалпы сипаттамасы және принциптері	СДТ-дағы диагностика түрлері және негізгі әдістері. 6 Ки бойынша диагнозды анықтау. Аймақтық, қызметтік, жасқа байланысты, маусымға байланысты диагнозды анықтау түрлері. СДТ-дағы анықтаудың арнаулы түрлері: қантамыры соғуына байланысты, бұлшықеттер меридиандарына, аппликациялық, рухани нүктелер арқылы тестілеу.
6	Метафизикалық емдеу	Бель-меридиандар және бель-көздер арқылы емдеу – энергия ағымдарын реттеу. Негізгі нүктелер арқылы емдеу. Энергиялық конституцияның әртүрлі деңгейлерінде емдеу. Көздер және меридиандарда 6 Ки арқылы емдеудің формуласы. Эмоциялық және менталдық деңгейлерде емдеу.

2 Распределение часов дисциплины

Переподготовка
для специалистов с предшествующим уровнем образования и стажем работы по специальности «Традиционная терапия»

Дисциплина	Всего	Аудиторные часы		СРС
		лекции	практические занятия	
Иглотерапия	144	24	120	72
Иглотерапия микросистем	72	12	60	36
Фитотерапия	36	6	30	18
Мануальная терапия	72	12	60	36
Общее кол-во часов	**324**	**54**	**270**	**162**

Повышение квалификации

Тематика	Всего	Аудиторные часы		СРС
		лекции	практические занятия	
Актуальные проблемы традиционной терапии	72	12	60	36

3 Примерный тематический план и содержание дисциплин переподготовки

3.1 Примерный тематический план лекций

№	Тема	Содержание
	Иглотерапия	
1	История развития традиционной терапии. Организация службы традиционной терапии в Республике Казахстане.	
2	Теоретические и методологические основы традиционной терапии. Понятие системы и виды системы. Понятие о десяти, двенадцати и четернадцати элементных системах. Теория Управления. Механизм формирования внешних биологических ритмов.	
3	Современные и традиционные представления о каналах, точках акупунктуры и их связях с внутренними органами и системами. Механизм формирования 12 систем восприятия и адаптации.	

- знание ступеней развития в препаратах от картины цветущего здоровья до глубокой патологии;
- основы планирования, проведения и критическая оценка результатов гомеопатического испытания (прувинга), четкое понимание истинных симптомов, полученных в результате гомеопатического испытания;
- возможности и пределы гомеопатии как метода лечения;
- о профессиональной ответственности врача-гомеопата;
- о возможностях и ограничениях одновременного назначения 2- х и более гомеопатических препаратов.

уметь:

- вести гомеопатический опрос и осмотр пациента, соблюдая закон подобия, с использованием различных подходов современных гомеопатических школ;
- выделить в информации, полученной от пациента, симптомы и признаки для объединения их в совокупность;
- пользоваться методом ранжирования симптомов и реперторизацией;
- оценить состояние жизненной силы; дать оценку группы здоровья пациента;
- оценить преграды гомеопатическому лечению;
- выбрать и назначить потенцию, дозу и способ приема гомеопатических лекарств;
- вести историю болезни пациента, включая следующие аспекты: полная симптоматология (физическая, ментальная, эмоциональная, духовная), основная жалоба, казуальные факторы (этиология), относительная значимость симптомов, медицинская история пациента, включая вакцинацию и другие медицинские назначения, медицинская история семьи пациента);
- вести последующее наблюдение: оценить реакцию пациента на препарат в соответствии с законом Геринга; проследить динамику изменения жизненной силы;
- выбрать тактику повторного назначения препарата;
- применять комплексные препараты с учетом взаимодействия их друг с другом.

владеть навыками:

- постановки диагноза согласно канонам традиционной медицины;
- овладение принципами выбора вида традиционной терапии для лечения, профилактики и реабилитации больных с различными формами патологии;
- заполнения документации.

Фитотерапия		
1	Өсімдіктердің негізгі тұқымдастықтары және олардың сипаттамалары	Бұршақтылар, айқышгүлділер, шаршыгүлділер, бақажапырақтылар, бөріқарақаттылар, дәнді өсімдіктер, сүттігенділер, жарғақ жапырақтылар, аралиялылар, магнолиялылар, шайлылар, дәмжапырактылар, жасаңшөптілер, шүйіншөптілер, көкшегүлділер сарғалдақтылар, ерінгүлділер, тұттылар тұқымдастары және олардың сипатамалары.
2	Өсімдіктердің негізгі тұқымдастықтары және олардың сипаттамалары	Көкнарлылар, руттылар, андыздылар, алқалылар, лалагүлділер, настурциялылар, шатырлылар, жөкелілер, түйешырмауықтылар, сабынкөктілілер, қалампырлылар, бәйшешектілілер, күрделігүлділер, наурызгүлділер, арша гүлділер, қарағайлылар, құлқайырлылар, сүйсінділер, жиделілер, шайқурайлылар тұқымдастары және олардың сипатамалары.
3	Өсімдіктердің жүйелер мен ағзаларға ерекше әсерлері	Құрамында орталық нерв жүйесі қызметін стимуляциялаушы (ширатушы) және седативті (тыныштандыратын) қосылыстары бар дәрілік өсімдіктер. Құрамында ауырғанды басатын, түйілуді азайтатын, қабынғанды басатын және жалпы нығайтатын қасиеттері бар дәрілік өсімдіктер. Құрамында қан қысымын төмендететін жүректік глюкозидтері бар дәрілік өсімдіктер.
4	Өсімдіктердің жүйелер мен ағзаларға ерекше әсерлері	Пиелонефритте, несеп жолдарында тас пайда болғанда қолданылатын диурездік қасиеттері бар дәрілік өсімдіктер. Атеросклерозда, жүрек қызметі жетіспеушілігі бар жағдайда қолданылатын дәрілік өсімдіктер. Ішті жүргізетін және бырыстыратын қасиеттері бар дәрілік өсімдіктер. Құстыратын және қақырық тастататын қасиеттері бар дәрілік өсімдіктер. Ганглияларды блокадалайтын, куререге ұқсас құрылымы бар дәрілік өсімдіктер.
5	Фитотерапия мен классикалық және резонанстық гомеопатия негіздері. Дәрілік өсімдіктер фармакологиясы	Фитотерапия мен классикалық және резонанстық гомеопатия негіздері. Дәрілік өсімдіктердің негізгі түрлерін дайындау технологиясы. Дәрілік өсімдіктерді сақтау және беру ережелері.
6	Фитотерапия мен ИМЕДИС рефлексодиагностика және биорезонанстық терапия	Фитотерапияны физиотерапия және санаторияларда қолдану. Фитотерапия мен ИМЕДИС рефлексодиагностика және биорезонанстық терапия.

Мануалдық терапия		
1	Мануалдық терапияның жалпы мәселелері	Қозғалыс жүйесінің қызметі және құрылысы. Қозғалыс стеротипі туралы ұғым. Биомеханикаға кіріспе. Омыртқа бағанасының қызметтік ерекшеліктері.
2	Мануалдық терапияның жалпы сұрақтары	Мануалдық емдеудің теориялық негіздері. Мануалдық емдеудің әдістемесі. Мануалдық емдеуде әсер ететін әдістер. Омыртқа бағанасының қызметтік бірлестігі.
3	Мануалдық тексеру әдістері	Мануалдық тексерудің жалпы үлгісі. Бұлшықеттер жүйесін зерттеу әдістемесі, сегменттер мен буындар пальпациясы. Фазалық және постуралдық бұлшықет топтары. Бұлшықеттерді реттеудің және координациясының бұзылуы.
4	Мануалдық тексеру әдістері	Омыртқа бағанасының статодинамикалық сипаттамасы. Қозғалу көлемін зерттеу. Мануалдық тексерулердегі статодинамикалық талдау.
5	Мануалдық тексеру әдістері	Жамбасты және омыртқа бағанасының бел бөлімінің жағдайын мануалдық диагностикасы.
6	Мануалдық тексеру әдістері	Омыртқа бағанасының көкірек және мойын бөлімдерінің, қабыртқалардың жағдайын мануалдық диагностикасы. Мануалдық диагнозды тұжырымдау және анықтау қорытындаларының деректерін құжатқа толтыру.
7	Мануалдық емдеу әдістері	Омыртқа бағанасының бел бөлімінде қолданылатын мануалдық әдістер.
8	Мануалдық емдеу әдістері	Сегізкөз-мықын және сегізкөз-құйымшақ буындарында қолданылатын мануалдық әдістер.
9	Мануалдық емдеу әдістері	Омыртқа бағанасының мойын және көкірек бөлімдерінде қолданылатын мануалдық әдістер.
10	Мануалдық емдеуді қолданудың негізгі принциптері. Қолдануға болатын және болмайтын жағдайлар	Мануалдық терапиядағы сұрыптап емдеу ерекшеліктері. Мануалдық терапияны іске асырудың негізгі ережелері. Көрсетімдер және қарсы көрсетімдер. Мануалдық терапиядағы бір кезеңдік әсердің нәтижелері және асқынулары.

- предусматривать возможные осложнения гирудотерапии;
- оказывать скорую гирудотерапевтическую помощь;
- использовать гирудотерапию как самостоятельный метод лечения и как элемент комплексного лечения при всех нозологических формах, имеющих показания к ее применению;
- постановка пиявок медицинских;
- методы гирудотерапии;
- определение кровопотери по удельному весу, гемоглобину и гематокриту;
- методы ухода за пиявками медицинскими.

В соответствии с требованиями специалист традиционной терапии по разделу **гомеопатия** должен обладать

знать:

- общие принципы организации гомеопатической службы, действующие приказы и другие документы, регламентирующие деятельность гомеопата;
- правовые вопросы деятельности врача-гомеопата;
- знание базовых концепций гомеопатии: концепции здоровья, болезни и исцеления; жизненной силы; лечение согласно закону подобия; определение основных гомеопатических терминов;
- симптоматология гомеопатии; критическая оценка симптомов в истории гомеопатии; иерархия симптомов;
- теория миазмов согласно Ганеману и другим источникам; развитие теории миазмов современными гомеопатическими школами;
- теория рассмотрения случаев пациентов: знание современных подходов в оценке и анализе случая больного (концепция витального ощущения, использование Периодической системы Д.И. Менделеева, концепция компенсации, теория сновидений, концепция групп здоровья);
- знание структуры гомеопатических реперториев (в том числе и современных), содержания основных разделов, а также проблемы и ошибки реперториев, возможности и ограничения современных компьютерных реперториев; законы излечения: закон Геринга и его современное развитие в теории «подавления»;
- принципы второго назначения;
- знание основ ведения истории болезни;
- основные положения гомеопатической фармакологии: знание об основных существующих и потенциальных источниках гомеопатических лекарств;
- знание четкой картины процесса и динамики приготовления гомеопатических препаратов; потенцирование по Ганеману и другие методы, потенции различных шкал; различные формы гомеопатического лекарства;
- знание целительного потенциала гомеопатического лекарства, его различных аспектов: токсикологического, биологического, физического, патогенетического; основных рубрик реперториев; а также осмысление других его аспектов - с точки зрения миазма, Царства, знание витального ощущения, базовой делюзии, ключевых симптомов;

- применять приемы мануальной диагностики на уровне шейного отдела позвоночника, грудного отдела позвоночника, поясничного отдела позвоночника, таза;
- применять мануальную диагностику и приемы мануальной терапии на суставах верхних и нижних конечностей;
- читать рентгенограммы;
- применять приемы аутомобилизации;
- установитъ диагноз и провести необходимое лечение при болях и патологиях опроно-двигательного аппарата;
- проводить следующие манипуляции и операции: алгоритм мануальоного обследования, техники обработки мягких тканей, артикуляционные техники, техники постизометрической релаксации и постизометрической релаксации мышц антагонистов, мышечно-энергетические техники, техники ишемической компрессии, техники диагностики и лечения методами прикладной кинезиологии, манипулятивные техники, техники «прослушивания» краниосакрального ритма, индукционные техники, техники «отдачи», техники общего «прослушивания», висцеральные манипуляции органов тазово-брюшной и грудной полостей, мышечные, связочные, внутрисуставные, проводниковые, перидуральные, сакральные, фасетные блокады.

В соответствии с требованиями специалист традиционной терапии по разделу **гирудотерапия** должен обладать

знать:

- общую методологию и основополагающие теоретические концепции гирудотерапии;
- бнохимические и биофизические основы гирудотерапии, другие разделы фундаментальных медико-биологических наук, предусмотренные унифицированной программой подготовки гирудотерапевта;
- общие принципы и конкретные схемы сочетания методов гирудотерапии с другимп методами лечения, профилактики и реабилитаций при различных заболеваниях и патологических состояниях;
- применение методов гирудотерапии во всех областях клииической медицины, где они не противопоказаны;
- использование гирудотерапии при диспапсерном наблюдении в профилактических и реаблитатационпых целях, в санаторно-курортных учреждениях;
- основы гирудологии и биологии пиявок медицинских;
- основы ухода за пиявками медицинскими;
- основы гирудотерапии, лечебные свойства, показания, противопоказания, осложнения, методы гирудотерапии;

уметь:

- выявить показания и противопоказания для гирудотерапии;
- определить оптимальные для данного больного методы гирудотерапии, их сочетание и использование в комплексном лечении;
- провести классические (кровопускание) и современные (гирудорефлексотерапия, гирудофармакотерапия) лечебные методы гирудотерапии;

3.3 Тыңдарманның өзіндік жұмысы (ТӨЖ) жоспарының үлгісі

№	ТӨЖ мазмұны
	Ине шаншып емдеу
1	Науқастармен жұмыс істеу (науқастарды курациялау).
2	Медициналық құжаттамаларды жүргізу.
3	Он, он екі және он төрт бастамалы (элементті) жүйелердің салыстырмалы сипаттарын және олардың айырмашылықтарын қарастыру.
4	Ақпарат қабылдаушы нүктелердің және жүйелердің орналасуын, құрылым ерекшеліктерін, қолдануға болатын жағдайларын қарастыру.
5	Стандартты нүктелердің орналасуы: ежелгі, Ло-нүктелер, тұрақтандырушы және т.б., оларды қолдану ерекшеліктерімен танысу.
6	Ине шаншу техникасын меңгеру.
7	Ақпарат қабылдаушы нүктелерді қолдануға болатын жағдайларды анықтау.
8	Нақты симптомға, синдромға және аурудың нозологиялық түріне байланысты дәстүрлі медицина және ХСЖ (МКБ)-10 сәйкес рецептер құрастыру.
9	Ине шаншып емдеуде қолданылатын арнайы диагностикасы: қантамыр соғысы арқылы анықтау, Фолль, ридараку, накатани және т.б. әдістерді қолдана білуге жаттығу.
10	Амбулаториялық қабылдауда болған науқастарға консультация беру.
11	Фолль әдісі бойынша компьютерлік диагностика жасауға жаттығу.
12	Жусаннан темекі жасауды үйрену.
13	Ине шаншып емдейтін бөлмеде жұмыс істеу.
14	Басқа бөлімшелердегі консультацияларға және консилиумдарға қатысу.
15	Конференцияларда баяндама, презентация жасауға дайындалу.
16	Кітапханада, Ғаламторда жұмыс істеу.
	Микрожүйелерге ине шаншып емдеу
1	Амбулаториялық қабылдауда болған науқастарға консультация беру.
2	Үйлеріне шақырған науқастарға медициналық қызмет көрсету.
3	Медициналық құжаттамаларды жүргізу.
4	Конференцияларда баяндама, презентация жасауға дайындалу.
5	Әртүрлі микрожүйелерде нүктелердің орналасуын анықтау.
6	Құлақ қалқанындағы нүктелерді қолданудың рецептерін құрастыру.
7	Су-джок микроакупунктура жүйесінің нүктелерін емдеуге қолданғанда әртүрлі принциптер негізінде: сәйкестік жүйелері, рухани емдеу, хрониоакупунктура рецептер құрастыру.

8	Энергиялық конституция түрлерін анықтау.
9	Сәйкестік жүйелерінде орналасқан акупунктуралық нүктелерді табу.
10	Кітапханада, Ғаламторда жұмыс істеу.
	Фитотерапия
1	Науқастармен жұмыс істеу (науқастарды курациялау).
2	Медициналық құжаттамаларды жүргізу.
3	Амбулаториялық қабылдауда болған науқастарға консультация беру.
4	Конференцияларда баяндама, презентация жасауға дайындалу.
5	Дәрілік өсімдіктердің тұқымдастық топтарын қарастыру.
6	Рецептер құрастыру.
7	Кітапханада, Ғаламторда жұмыс істеу.
	Мануалдық терапия
1	Науқастармен жұмыс істеу (науқастарды курациялау).
2	Медициналық құжаттамаларды жүргізу.
3	Ауруханалық қабылдауда болған науқастарға консультация беру.
4	Тірек-қимыл аппаратының топографиялық анатомиясын оқып үйрену.
5	Мануалдық диагностика жасау.
6	Диагностикалық және емдеу құрал-жабдықтарымен жұмыс істеуді үйрену.
7	Тірек-қимыл аппаратының патологияларында қолданылатын мануалдық әдістерді анықтау.
8	Конференцияларда баяндама, презентация жасауға дайындалу.
9	Кітапханада, Ғаламторда жұмыс істеу.

4 «Дәстүрлі терапияның өзекті мәселелері» бойынша пәннің біліктілікті жетілдіру тақырыптық жоспарының үлгісі және мазмұны

4.1 Дәрістердің тақырыптық жоспарының үлгісі

№	Тақырыбы
1	Қазақстан Республикасының денсаулық сақтау саласындағы мекемелер және ұйымдардың қызметтерін анықтайтын денсаулық сақтау саласындағы заңдары мен дирекциялық құжаттары. Қазақстан Республикасындағы дәстүрлі терапия қызметін ұйымдастыру.
2	Дәстүрлі терапияның теориялық және әдістемелік негіздері. Жүйе туралы ұғым және оның түрлері. Он, он екі және он төрт бастамалы (элемент) жүйелер. туралы түсінік.

- к какому семейству, классу относится то или другое растение их синонимы.

уметь:

- дать оценку течению заболевания и эффективности влияния фитотерапии;
- оценить возможные осложнения заболевания и осложнения, связанные с воздействием фитотерапии;
- оформить необходимую медицинскую документацию, предусмотренную законодательством по здравоохранению в данной специальности;
- определить показания и противопоказания к назначению растительных лекарственных средств во время беременности и детям различных возрастов;
- основы классической и резонансной гомеопатии, биорезонансной терапии;
- применять фитотерапию при заболеваниях терапевтическиого профиля, акушерства и гинекологии, офтальмологии, отоларингологии, стоматологии, травматологии и ортопедии, хирургии, урологии.

В соответствии с требованиями специалист традиционной терапии по разделу **мануальная терапия** должен обладать

знать:

- основы топографической анатомии областей тела;
- взаимосвязь функциональных систем организма и уровни их регуляции, возрастные периоды развития, основные анатомические и функциональные изменения органов опорно-двигательного аппарата, клиническую симптоматику и терапию неотложных состояний;
- общие и специальные методы исследования в мануальной терапии (в том числе и УЗИ);
- принципы, приемы и методы обезболивания в мануальной терапии, основные принципы терапии;
- основы фармакотерапии в мануальной терапии, влияние лекарственных препаратов;
- основы медицинской реабилитологии в мануальной терапии, показания и противопоказания к санаторно-курортному лечению;
- основы рационального питания и принципы диетотерапии в висцеральной мануальной терапии;
- новые современные методы профилактики и лечения вертеброгенной патологии;
- эфферентные методы лечения в мануальной терапии;
- показания к госпитализации вертеброгенных больных;
- техника безопасности при работе с аппаратурой.

уметь:

- определять признаки регионарного постурального дисбаланса мышц и двигательного стереотипа;
- определять анатомо-физиологические особенности и тестировать мышцы на уровне шейного отдела позвоночника, грудного отдела позвоночника и верхних конечностей, поясничного отдела позвоночника, таза и нижних конечностей,
- применять приемы обработки мягких тканей;

уметь:

- проводить пальпаторное и инструментальное тестирование по кистям и стопам;
- проводить специальные методы исследования, включающие (как минимум) меридианную мышечную диагностику, аппликационную диагностику, диагностику по духовным точкам;
- составлять энергетические конституции разных уровней;
- работать с восточным календарем;
- лечить по системам соответствия с использованием методик лечения по болевым точкам, по двум точкам, по трем точкам и по пяти ступеням;
- проводить локальное лечение по Шести Энергиям;
- лечить по бель-меридианам и бель-чакрам с использованием различных неинвазивных приемов;
- проводить лечение по объединенным энергиям и индивидуальным энергиям и на уровне меридианов и чакр;
- проводить лечение на уровне энергетической структуры и субструктуры на уровне меридианов и чакр;
- проводить лечение на эмоциональном и ментальном уровнях;
- лечить с использованием ногтевых пластинок и суставов кистей;
- проводить лечение с учетом энергий внешнего и внутреннего времени, включая использование «открытых» точек, менг-хронопунктуру и лечение по «волне времени»;
- учитывать при проведении лечения принципы теории пространственных энергий, направления и восточной нумерологии.

В соответствии с требованиями специалист традиционной терапии по разделу **фитотерапии** должен обладать

знать:

- механизм действия лекарственных растений на основные патологические процессы и функции разных органов и систем;
- принципы оценки показателей общих и функциональных методов обследования больных, направляемых на фитотерапию;
- основные клинические симптомы и синдромы заболеваний, при которых используют фитотерапию;
- принципы использования фитотерапии для профилактики заболеваний и реабилитации больных;
- основы классической и резонансной гомеопатии, биорезонансной терапии;
- технологию приготовления настоек, настоев из сухих и свежих трав, собранных в различное время года, в зависимости от употребляемой для данного препарата части растения;
- правила приготовления мазей, масел и свечей;
- правила хранения и выдачи растительных лекарств;
- список ядовитых и сильнодействующих растений;
- методы исследования жидких растительных препаратов;
- совместимость лекарственных растений;

3	Акупунктура нүктелері, каналдары және олардың ішкі ағзалармен, жүйелермен байланыстары туралы дәстүрлі және қазіргі кездегі ұғымдары. Он екі жүйенің қалыптасу механизмдері.
4	Қазіргі кездегі емдеуге қолданылатын микрожүйелер.
5	Фитотерапия мен ИМЕДИС рефлексодиагностика және биорезонанстық терапия.
6	Мануалдық тексерудің және емдеудің әдістемелері.

4.2 Практикалық сабақтардың тақырыптық жоспарының үлгісі және мазмұны

№	Тақырыбы	Мазмұны
1	Дәстүрлі терапияның теориялық және әдістемелік негіздері. Ине шаншып емдеудің әсер ету механизмдері	Дәстүрлі терапияның теориялық және әдістемелік негіздері Сыртқы тіршіліктік ырғақтардың қалыптасу механизмдері. Он екі жүйенің қалыптасу механизмдері.
2	Акупунктура нүктелері, каналдары және жүйелермен олардың ішкі ағзалармен байланыстары туралы дәстүрлі және қазіргі кездегі ұғымдары. Үлкен бірлестіктер. Аурулар мен патологиялардың себептері	Үлкен бірлестіктер. «Жоғары-төмен» принципі бойынша байланысқан алты деңгей. Тай-ян, шао-ян, ян-мин, тай-инь, цзюе-инь, шао-инь – белгілері кешендерін қарастыру. Оларды емдеу әдістері. Алты әсер және аурулар себептері. Алты әсер: жылу, жел, құрғақтық, ылғалдылық, ыстық, суық. Көңіл-күй (эмоциялық) факторлары: қуаныш, ашу, уайым, терең ой, қайғы, қорқыныш, үрей.
3	Жүйелердің орналасуы, қызметтік маңыздары және зақымдану белгілері. Бұл жүйелердегі ақпараттық нүктелердің орналасуы, олардың ерекшеліктері және ем қолдануға корсетімдер	Өкпе, тоқішек, асқазан, талақ және жүрек, ашыішек, қуық, бүйрек, Синь-бао және Сань-цзяо, өткалта, бауыр, Ду-май және Жэнь-май жүйелерінің орналасуы, қызметтік маңыздары және ауытқу белгілері. Бұл жүйелердегі ақпараттық нүктелердің орналасуы, олардың ерекшеліктері және ем қолдану көрсетулері.
4	Нерв жүйесі ауруларын ине шаншып емдеу	Шеткі нерв жүйесінің ауруларын, невроздарды және ауыру синдромын, бас ауыруын, бас қан тамырлары ауруларын ине шаншып емдеу.
5	Ішкі жүйелер ауруларын ине шаншып емдеу.	Тыныс, алу, қан айналу, асқорыту жүйелері, ішкі секреция бездерінің кейбір ауруларын ине шаншып емдеу.
6	Ине шаншып емдеуді педиатрияда, хирургияда	Ине шаншып емдеуді балаларда қолдану ерекшеліктері. Ине шаншып емделетін нозологиялық

	және анестезиологияда, гинекологияда, жыныстық ауытқуларда қолдану	формалардың клиникалық сипаттамалары.
7	Адам денесіндегі микрожүйелердің салыстырмалы сипаттамалары	Адам денесіндегі макро- және микрожүйелердің салыстырмалы сипаттары. Аурикулотерапия. Скальпотерапия.
8	Қол басы және аяқ басының сәйкестілік жүйелері. Адамның энергиялық жүйесі	Сәйкестілік жүйелер ұғымын түсіндіретін жалпы теориялық принциптер. Дүние құрылымын танудың голографиялық принциптері. Ұқсастықтар принципі. Сәйкестілік жүйелері бойынша емдеудің негізгі принциптері және әдістемесі. Энергиялық жүйелердің құрылымы. Көздер (чакралар) және меридиандар энергиялық жүйенің бірлігі есебінде. Көздер және меридиандардағы энергиялық нүктелердің орналасуы. Энергиялық конституция концепциясы. Энергиялық конституциялардың көп деңгейлілігі және әр түрлілігі.
9	СДТ диагностика. Оның жалпы сипаттамасы және принциптері. Метафизикалық емдеу	СДТ диагностика түрлері және негізгі әдістері. 6 Ки бойынша диагнозды анықтау. Аймақтық, қызметтік, жасқа байланысты, маусымға және т.б. байланысты анықтау түрлері. СДТ-дағы анықтаудың арнаулы түрлері: қан тамыры соғуына байланысты, бұлшықеттер меридиандарына, аппликациялық, рухани нүктелер арқылы тестілеу. Бель-меридиандар және бель-көздер арқылы емдеу – энергия ағымдарын реттеу. Негізгі нүктелер арқылы емдеу. Энергиялық конституцияның әртүрлі деңгейлерінде емдеу. Эмоциялық және менталдық деңгейлерде емдеу.
10	Дәрілік өсімдіктер фармакологиясы. Фитотерапия мен ИМЕДИС рефлексодиагностика және биорезонанстық терапия	Дәрілік өсімдіктердің негізгі түрлерін дайындау технологиясы. Дәрілік өсімдіктерді сақтау және беру ережелері. Фитотерапияны физиотерапия мен санаторияларда қолдану. Фитотерапия мен ИМЕДИС рефлексодиагностикасы мен биорезонанстық терапиясы.
11	Мануалдық тексеру әдістері	Мануалдық тексерудің жалпы үлгісі. Бұлшықеттер жүйесін зерттеу әдістемесі, сегменттер мен буындар пальпациясы. Фазалық және постуралдық бұлшықет топтары. Бұлшықеттерді реттеудің және координациялаудың бұзылыстары. Омыртқа бағанасының статодинамикалық сипаттамасы.

- предусматривать возможные осложнения рефлексотерапии;
- оказывать скорую рефлексотерапевтическую помощь;
- использовать рефлексотерапию как самостоятельный метод лечения и как элемент комплексного лечения при всех нозологических формах, имеющих показания к ее применению.

В соответствии с требованиями специалист традиционной терапии по разделу **иглотерапия микросистем** должен

знать:

- микропунктурные системы, используемые в современной медицине;
- потенциальные лечебные возможности Су-Джок терапии, круг показаний для использования Су-Джок терапии;
- основные древневосточные философские и медицинские концепции в теории су-джок терапии (закон Гомо-Гетеро,концепция Восьми Начал, теория Трех Начал, учение о Шести энергиях);
- общие теоретические принципы, обеспечивающие понимание систем соответствия;
- голографический принцип построения мироздания;
- принцип подобия и его значение для понимания систем соответствия;
- трехуровневое строение мира и его отражение в системах соответствия;
- классификация систем соответствия;
- понятие осей отражения и принципы их использования при поиске лечебных точек;
- объединенные системы соответствия, виды и особенности различных систем соответствия этого класса;
- общие принципы лечения по системам соответствия;
- особенности различных методик, используемых в лечении по системам соответствия;
- энергетическая система тела человека; общие представления; место и роль энергетической системы в организме;
- объединение системы чакр с системой акупунктурных меридианов на основе теории Восьми Начал;
- перенос представлений об энергетической системе тела человека на кисти, стопы и ушные раковины; бель-меридианы и бель-чакры;
- уровни энергетической системы; голографический принцип при рассмотрении разных уровней энергетической системы;
- концепция энергетической конституции; принципы формирования, виды и уровни энергетических конституций;
- общие подходы и принципы диагностики в су-джок терапии;
- специальные приемы диагностики в су-джок терапии: пульсовая диагностика, «Небо-Человек-Земля», мышечная, аппликационная, компьютерная и др. виды диагностики;
- метафизическое лечение; особенности метафизических методов лечения, их отношение к лечению на физическом уровне;

способы уточнения локализации, показания к использованию, их диагностическое и терапевтическое значение;

- специальные методы диагностики, применяемые в рефлексотерапии, основанные на измерении биоэлектрических, температурных, морфологических и физиологических параметров точек акупунктуры; диагностическое значение и интерпретацию показателей, регистрируемых с точек акупунктуры;

- механизмы рефлексотерапии, реализуемые соматической и вегетативной нервной системами, периферические и центральные уровни развития лечебных эффектов;

- механизмы развития рефлекторной анальгезии, современную теорию боли, морфофункциональную организацию ноцицептивной и антиноцицептивной систем организма;

- биохимические и биофизические основы рефлексотерапии, другие разделы фундаментальных медико-биологических наук, предусмотренные унифицированной программой подготовки рефлексотерапевта;

- общие принципы и конкретные схемы сочетания методов рефлексотерапии с другими методами лечения, профилактики и реабилитации при различных заболеваниях и патологических состояниях;

- применение методов рефлексотерапии во всех областях клинической медицины, где они не противопоказаны.

уметь:

- организовать и провести прием первичных больных различного профиля в амбулаторных и стационарных условиях;

- получать информацию об общем состоянии пациента и заболевании, применять объективные методы обследования больного, выявлять общие и специфические признаки заболевания в соответствии с современными общепринятыми медицинскими критериями;

- определять необходимые взаимодополняющие общие и специальные методы исследования и проводить анализ полученных данных;

- использование рефлексотерапии при диспансерном наблюдении в профилактических и реабилитационных целях, в санаторно-курортных учреждениях.

- провести клинический осмотр больного, поставить диагноз согласно современной нозологической номенклатуре и провести дифференциальную диагностику со смежной патологией;

- провести специальную диагностику функционального состояния акупунктурных каналов и микроакупунктурных систем, используя пальпаторные, инструментальные и аппаратно-программные и другие методы, предусмотренные унифицированной программой;

- выявить показания и противопоказания для рефлексотерапии;

- определить оптимальные для данного больного методы рефлексотерапии, их сочетание и использование в комплексном лечении;

- провести классические (иглоукалывание, прижигание) и современные (электрические, лазерные и др.)

- лечебные методы воздействий на точки акупунктуры и микроакупунтурных систем;

		Жамбастың, омыртқа бағанасының бел, көкірек және мойын бөлімдерінің, қабыртқалардың жағдайын мануалдық диагностикасы. Мануалдық диагнозды тұжырымдау және анықтау қортындаларының деректерін құжатқа толтыру.
12	Мануалдық емдеу әдістері	Омыртқа бағанасының мойын, көкірек және бел бөлімдерінде, сегізкөз-мықын және сегізкөз-құйымшақ буындарында қолданылатын мануалдық әдістер.

4.3 Тыңдарманның өзіндік жұмысы (ТӨЖ) жоспарының үлгісі

№	ТӨЖ мазмұны
1	Науқастармен жұмыс істеу (науқастарды курациялау).
2	Медициналық құжаттамаларды жүргізу.
3	Он, он екі және он төрт бастамалы (элементті) жүйелердің салыстырмалы сипаттарын және олардың айырмашылықтарын қарастыру.
4	Ақпарат қабылдаушы нүктелердің және жүйелердің орналасуын, құрылымдық ерекшеліктерін, қолдануға болатын жағдайларын қарастыру
5	Стандартты нүктелердің орналасуы: ежелгі, Ло-нүктелер, тұрақтандырушы және т.б., оларды қолдану ерекшеліктерімен танысу.
6	Нақты симптомға, синдромға және аурудың нозологиялық түріне байланысты дәстүрлі медицина және ХСЖ (МКБ)-10 сәйкес рецептер құрастыру.
7	Дәстүрлі терапияда қолданылатын арнайы диагностиканы: қан тамыры соғысы арқылы анықтау, Фолль, ридараку, накатани және т.б. әдістерді қолдана білуге жаттығу.
8	Әртүрлі микрожүйелерде орналасқан нүктелердің топографиясын және қолдануға болатын ауруларын қарастыру.
9	Су-джок микроакупунктура жүйесінің нүктелерін науқастарды емдеуге қолданғанда әртүрлі принциптер негізінде: сәйкестік жүйелері, рухани емдеу, хрониоакупунктура рецептер құрастыру.
10	Энергиялық конституция түрлерін анықтау.
11	Фитотерапиядан рецептер құрастыру.
12	Тірек-қимыл аппаратының патологияларында қолданылатын мануалдық әдістерді анықтау.
13	Амбулаториялық қабылдауда болған науқастарға консультация беру.
14	Басқа бөлімшелердегі консультацияға және консилиумдарға қатысу.
15	Конференцияларда баяндама, презентация жасауға дайындалу.
16	Кітапханада, Ғаламторда жұмыс істеу.

5 Оқу және оқыту әдістері

Дәрістер: шолу, проблемалық.

Практикалық сабақтар және семинарлар: науқасты курациялау, медициналық құжаттамаларды жүргізу, емдеу-алдын-алу мекемелерінің әр түрлі бөлімшелерінде жұмыс істеу, дәрігерлердің аралауына, күрделі науқастарды талдау, шағын топтармен жұмыс жасау, пікір алысу, презентация, кері байланыс, ғылыми-практикалық конференцияларға қатысу және ұйымдастыру.

Тыңдарманның өзіндік жұмысы (ТӨЖ): бөлмелердегі науқастарға курация жасау, амбулаториялық қабылдауларда болу, емдеу-алдын-алу ұйымдарындағы әр түрлі бөлімшелерінде жұмыс істеу, оқу-ғылыми әдебиеттермен және бақылау-өлшеу аспаптарымен жұмыс істеу, сырқатнама толтыру, презентация дайындау, фантомдар және муляждар арқылы өз машықтарды нығайту.

6 Клиникалық база

Ауруханалардың терапия, нерв аурулары бөлімшелері, БМЖЖ мекемесі (емханалар, ЖДА, диспансерлердің амбулаториялық бөлімшелері, ауруханалар), функционалдық диагностика бөлімшелері, клиникалық және бактериологиялық зертханалар, ауруханалардың қабылдау бөлімшелері, жедел жәрдем станциялары.

- отраслевые стандарты объемов обследования и лечения в традиционной терапии;
- основы медицинской этики и деонтологии;
- основные вопросы экономики вздравоохранении;
- принципы планирования деятельности и отчетности учреждений службы традиционной терапии ;
- методику проверки организации службы традиционной терапии в структурах органов управления здравоохранением;
- основы социальной гигиены и санитарно-эпидемиологической службы;
- основы гигиенического воспитания населения и пропаганда здорового образа жизни;
- общие принципы и основные методы клинической, инструментальной и лабораторной диагностики функционального состояния органов и систем организма;
- этиологию, патогенез, клиническую симптоматику, особенности течения, принципы комплексного лечения основных заболеваний;

уметь:

- получить полную информацию о причинах и особенностях заболевания от больного и сопровождающих лиц;
- оценить тяжесть состояния больного и оказать ему необходимую срочную помощь;
- владеть методами общеклинического обследования больных с заболеваниями внутренних органов и нервной системы;
- определить необходимость в специальных (лабораторных, рентгенологических, инструментальных и др.) методах исследования и дать правильную интерпретацию их результатов;
- определить необходимость дополнительных консультаций и профиль нужных специалистов;
- оформлять медицинскую документацию, применять статистические методы в здравоохранении, использовать персональный компьютер;
- проводить санитарно-просветительную работу среди населения;
- применять необходимые в работе врача принципы психологии общения, основные психотерапевтические навыки;
- назначать и проводить необходимое лечение методами традиционной терапии и комплексное лечение с их использованием.

В соответствии с требованиями специалист традиционной терапии по разделу **иглотерапии** должен

знать:

- общую методологию и основополагающие теоретические концепции традиционной акупунктуры;
- традиционную и современную теории механизмов лечебного, профилактического и реабилитационного действия средств и методов рефлексотерапии, показания и противопоказания к их использованию;
- топографию корпоральных акупунктурных каналов и точек, их классификацию,

1 Пояснительная записка

Введение

Концепция развития системы здравоохранения и медицинской науки базируется на обеспечении отрасли высоко квалифицированными кадрами.

Решение этой проблемы неразрывно связано с постоянным совершенствованием дополнительного медицинского образования, преемственности и непрерывности, повышения уровня и качества образовательного процесса на основе новейших достижений науки, практики и технического прогресса.

Создание стандарта дополнительного медицинского образования специалиста - врача традиционной терапии, предусматривает унификацию требований к уровню знаний, умений и практических навыков на всех этапах и ступенях профессиональной деятельности.

Цель дисциплины: овладение теорией и практической традиционной терапией, совершенствование знаний и умений по общим закономерностям развития патологических процессов, определяющих возникновение и течение заболеваний, а также отдельных синдромов и симптомов с точки зрения традиционной медицины, освоение методов лечения традиционной терапии, изучение вопросов организации службы традиционной терапии, овладение практическими навыками работы на аппаратах, овладение принципами выбора вида традиционной терапии для лечения, профилактики и реабилитации больных с различными формами патологии.

Задачи дисциплины: овладение знаниями, умениями и практическими навыками, необходимыми для самостоятельной работы в должности специалиста по традиционной терапии (иглотерапевт, су-джок терапевт, фитотерапевт, гирудотерапевт, мануальный терапевт, гомеопат и др.).

Конечные результаты обучения

В соответствии с требованиями специальности **традиционной терапии** слушатель должен

знать:

- основы законодательства о здравоохранении и директивные документы, определяющие деятельность органов и учреждений здравоохранения Республики Казахстан;
- предмет, содержание, задачи и разделы традиционной терапии как самостоятельной комплексной клинической дисциплины, содержание основных научно-практических направлений традиционной терапии;
- организацию службы традиционной терапии в РК, ее организационно- методическую структуру, действующие инструктивно- методические документы; задачи и структуру региональных и областных клинических центров (отделов, кабинетов) традиционной терапии;
- основы юридического права в традиционной терапии;

7 Ұсынылған әдебиеттер тізімі

Орыс тілінде

Негізгі:

1. Табеева Д.М. «Руководство по иглорефлексотерапии».- (учебное пособие). – М. ФИАР-ПРЕСС. 2006. 752 с.
2. Табеева Д.М.Практическое руководство по иглорефлексотерапии (учебное пособие) – М. МЕДпресс-информ. 2004.440 с.
3. Лувсан Г. Очерки методов восточной рефлексотерапии. – М., 2006.
4. Клаус К. Шнорренбергер. «Терапия акупунктурой». 2 тома. – М. Издатель «Balbe», 2003. 384 с.
5. Жорж Сулье де Моран «Китайская акупунктура». 5 томов. – М.: Издательский дом «Профит Стайл», 2005.
5. Дзюба В.Ф., Николаевский В.А., Щербаков В.М., Коренская И.М. Лекарственные растении в фитотерапии, 2004.
6. Турищев С.Н. Фитотерапия. – М. Академия, 2003.310 с.
7. Стояновский Д.Н. От гомоепатии до фитотерапии. Сталкор. 2004. 640 с.
8. Гомеопатия. Общее руководство. 2007.400с.
9. Витулас Дж. Беседы о клинической гомеопатии. 1 часть. Разбор случаев 2004.320 с. 2,3 часть Дискуссии 2007. 456 с. LIBRA.
10. Лечение растениями. Основы фитотерапии. 2004. 208 с.
11. Комаров А.А. Домашний травник. – М. Рипол. 1997. 496 с.
12. Крылов А.А., Марченко В.А. Руководство по фитотерапии. – С.Пб. Питер. 2000. 412 с.
13. Кьосев П.А. Полный справочник лекарственных растений. – М. ЭКСМО-пресс. 2001. 991 с.
14. Лесковская Е.К., Пастушенков Л.В. Фармакотерапия с основами фитотерапии. – М. Мед. 2003. 591 с.
15. Жаров Д.Г. Секреты гирудотерапии. 2003. 320 с.
16. Каменев О.Ю., Баранов А.Ю. Лечение пиявками. Теория и практика гирудотерапии. ИГ «Весь» 2008. 256 с.
17. Васильева Л.Ф. Мануалная диагностика и терапия. Руководство для врачей – СПб. Фолиант.1998. 400 с.
18. Ситель А.Г. Мануалная терапия. Руководство для врачей. – М. Русь. 1998. 336 с.
19. Пак Чжэ Ву. Лекции по Су-Джок акупунктуре, 1-2 тт. – М., 1995.
20. Пак Чжэ Ву. Энергии пространства. – М., 2002.

Қосымша:

1. Чжу-лянь. «Руководство по современной чжень-цзю терапии». – М. Медгиз. 1959., Санкт-Петербург. Комета. 1992.
2. Лакуста В.Н., Ионеску-Тырговиште К. « Традиционные основы акупунктуры». – Кишинев. Мага. 1995.
3. Овечкин А.М. «Основы чжень-цзю терапии». – Саранск. 1991.

4. Вогралик В.Г., Вогралик М.В. «Иглорефлексотерапия (Пунктациоонная рефлексотерапия)». – Горький. Кн. издат. 1988.
5. Цой В.П., Белоусов П.В. «Краткая энциклопедия иглоукалывания и прижигания (чжень-цзю терапия). Тт 1 и 2, – Алматы. 1995-1996.
6. Авторский коллектив. «Атлас классических точек чжень-цзю терапии» (перевод). – Алматы. 1995.
7. Жанадилов Ш. Основы иглотерапии. – Астана, 2010. 396 с,
8. Жанадилов Ш.Атлас иглотерапии. – Астана.2010. 135 с.
9. Корсун В.Ф., Султанбеков Б.А., Корсун Е.В. Фитотерапия XX1 века. – М. 2008.656 с.
10. Виноградов Т.А., Гажев Б.Н., Виноградов В.М., Мартынов В.К. Полная энциклопедия практической фитотерапии. – С.П. Нева. 1998. 640 с.
11. Н.И. Мазнев Энциклопедия лекарственных растений 2008
12. Соколов С.Я. Фитотерапия с фитофармакологией. – М. МИА. 2000. 976 с.
13. Космодемьянский Л.З. введение в гомеопатию. 2003. 104 с.
14. Дерикер В. Гомеопатическая фармакология. Флеминга. – СПБ. 2009. 1440 с.
15. Бойхель Г. Гомеопатические реакционные типы в слове и образе. – СПб. 2008. 216 с.
16. Бентли Г. Глмеопатический анализ черт лица. – М. ГоМЕД. 2007.180 с.
17. Свейн Дж. Гомеопатический метод и его место в клинической практике и мед. исследованиях. – М. ГоМЕД. 2007.240 с.
18. Каменов Ю., Каменов О. Вам поможет пиявка., Практическое руководство по гирудотерапии. ИГ «Весь» 2008. 256 с.
19. Геращенко Л. Все о пиявке. Гирудотерапия для разных типов людей. – СПБ. Питер. 2007. 256 с.
20. Су-Вэнь-Нэйцзин (трактат о традиционной китайской медицине на основе древних и современных текстов). – М., 1994.
21. Мачерет Е.Л., Самосюк И.З. Руководство по рефлексотерапии. – Киев, 1982.
22. Вогралик В.Г. Иглорефлексотерапия. – Горький, 1978.
23. Овечкин А.М. Цжень-Цзю терапия. – Саранск, 1991.
24. Нгуен Ван Нги. Патогенез заболеваний. Диагностика и лечение методами традиционной китайской медицины: иглоукалывание, массаж, прижигание. – Новосибирск, 1992.
25. Яровой В.К. Основы мануалной терапии. – Севостополь. 1999. 195 с.
26. Левит К., Зохсе Й., Янда О. Мануалная медицина. Пер. С немецкого М. – М. 1993. 504 с.
27. Альберт Т.Дж., Виккара А.Р. Физикальное обследование позвоночника. – М. Арнебия. 2006. 132 с.
28. Пак Чжэ Ву. Энергетическая система Гомо-взаимодействия тела человека. – М., 1996.
29. Попелянский А.Я. Клиническая проподевтика мануалной медицины. – М. МЕДпресс-информ. 2003.134 с.
30. Чернецов К.Я. Народная мануалная терапия. 2003. 160 с.
31. Пак Чжэ Ву. Основы Су-Джок терапии. – М., 1999.

СОДЕРЖАНИЕ

1 Пояснительная записка 36
2 Распределение часов дисциплины 45
3 Примерный тематический план и содержание дисциплин переподготовки 45
4 Примерный тематический план и содержание дисциплин повышения квалификации 55
5 Методы обучения и преподавания 58
6 Клиническая база 58
7 Список рекомендуемой литературы 59

Настоящая типовая программа не может быть тиражирована и распространена без разрешения Министерства здравоохранения Республики Казахстан.

ПРЕДИСЛОВИЕ

1 РАЗРАБОТАНА И ВНЕСЕНА Республиканским центром инновационных технологий медицинского образования и науки.

2 ВВЕДЕНА ВПЕРВЫЕ.

3 ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА разработана в соответствии с стандартом дополнительного образования 2009 г. по специальности «Традиционная терапия».

4 ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА утверждена приказом Министра здравоохранения РК № 916 23 ноября от 2010 г.

32. Пак Чжэ Ву. Атлас энергетической системы тела человека. – М., 2000.
33. Пак Чжэ Ву. Сборник задач по диагностике Шести Энергий. – М., 2003.
34. Пак Чжэ Ву. Су-Джок семянотерапия. – М., 2004.
35. Пак Чжэ Ву. Вопросы иеории и практики Су-Джок терапии. – М., 2004.
36. Пак Чжэ Ву. Спиральная энергетическая система человека. – М., 2004.
37. Пак Чжэ Ву. Триначальная акупунктура. м М., 2004.
38. Пак Чжэ Ву. Суставная акупунктура. – М., 2005.
39. Пак Чжэ Ву. Мир Триначалия. – М., 2005.
40. Жанадилов Ш. Источники здоровья. – Астана. 2010. 134 с.

Мемлекеттік тілде

Негізгі:

1. Жанәділов Ш. Ине шаншып емдеу негіздері. – Астана. 21010. 296 б.
2. Жанәділов Ш. Ине шаншып емдеу атласы. – Астана, 2010. 135 б.
3. Вернер Д. Халыққа медициналық жәрдем көрсету жөніндегі (анықтамалық). – Алматы. Демалыс. 1994. 506 б.

Қосымша:

1. Қожабеков М., Қожабекова Г. Дәрілік өсімдіктер. – Алматы. 1982. 182 б.
2. Массагетов П.С. Өсімдік әлеміне саяхат. – Алматы. Қайнар. 1988. 242 б.
3. Жанәділов Ш. Саулық негіздері. – Астана. 2010. 156 б.

Министерство здравоохранения Республики Казахстан

ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА

ДОПОЛНИТЕЛЬНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ

Специальность:

ТРАДИЦИОННАЯ ТЕРАПИЯ

(рефлексотерапия, мануальная терапия, су-джок терапия, гомеопатия, гирудотерапия, фитотерапия)

Астана 2010